

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Kouzelnický svět Harryho Pottera v čínštině

Harry Potter's Magic World in Chinese

OLOMOUC 2019, Bc. Michaela Frydrychová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tereza Slaměníková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní
veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne Podpis

Anotace

Jméno a příjmení autora: Michaela Frydrychová

Název katedry a fakulty: Katedra asijských studií, Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Kouzelnický svět Harryho Pottera v čínštině

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tereza Slaměníková, PhD.

Počet znaků: 116 125

Počet stran: 73

Počet zdrojů: 41

Počet příloh: 2

Klíčová slova: Harry Potter, výpůjčka, slovo, zdrojový jazyk, cílový jazyk

Tématem této magisterské diplomové práce jsou neologismy obsažené ve filmech o čarodějnickém učni Harry Potterovi. Hlavním cílem práce je zjistit, jaké postupy byly využívány při přejímání nových slov z angličtiny do čínštiny, a který z uplatňovaných postupů v rámci zkoumaného vzorku byl tím nejproduktivnějším. Zkoumaný korpus obsahuje celkem 334 pojmů, které jsou rozčleněny do skupin na základě společných vlastností. Práce je rozdělena do dvou částí: teoretické a praktické. Teoretická část práce je zaměřena na objasnění termínů slovo a slovní zásoba, a dále jsou v ní popsány slovotvorné procesy v čínštině. Analytická část práce je pak orientována na interpretaci výsledků, které byly získány pomocí provedené analýzy.

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce Mgr. Tereze Slaměňíkové, PhD. za odborné vedení práce, za cenné rady a věcné připomínky, kterých si velmi vážím, za trpělivost a ochotu, kterou při psaní mé práce projevila, a za velmi přínosné konzultace, které mi poskytla kdykoliv jsem o ně požádala. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za neutuchající podporu po celou dobu mého studia, zvláště pak ve chvílích, kdy to bylo nejvíce třeba.

Obsah

Seznam grafů a tabulek	7
Seznam zkratk	8
Ediční poznámka	9
1 Úvod	10
2 Teoretická část	12
2.1 Slovo	12
2.1.1 Slovo v čínštině	13
2.2 Slovní zásoba	14
2.2.1 Slovní zásoba v čínštině	15
2.3 Tvoření slov v čínštině	16
2.3.1 Kompozice	17
2.3.2 Derivace	18
2.3.3 Abreviace	20
2.3.4 Reduplikace	20
2.3.5 Neologismy	21
2.4 Výpůjčky	22
2.4.1 Fonetické výpůjčky	23
2.4.2 Hybridní výpůjčky	24
2.4.3 Kalky	26
2.4.4 Sémantické výpůjčky	27
2.4.5 Nově odvozená slova	28
3 Analytická část	29
3.1 Korpus	29
3.2 Způsob zpracování	30
3.3 Kategorizace výpůjček	32
3.4 Výsledky analýzy jednotlivých skupin pojmů	32
3.4.1 Antroponyma	33
3.4.2 Toponyma	35
3.4.3 Zoonyma	39
3.4.4 Chrematonyma	40
3.4.5 Kouzla, kletby a lektvary	44

3.4.6	Zvířata, tvorové a rostliny.....	49
3.4.7	Artefakty	52
3.4.8	Označení a tituly osob.....	55
3.4.9	Shrnutí zastoupení kategorií výpůjček.....	57
3.5	Další druhy motivace při přejímání pojmů	59
3.6	Znaky využívané pro fonetický přepis.....	61
3.6.1	Znaky ve fonetických výpůjčkách skupiny antroponym	63
4	Závěr.....	66
	Resumé.....	68
	Seznam využitých zdrojů.....	69
	Seznam příloh	73

Seznam grafů a tabulek

Graf 1: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině antroponym	35
Graf 2: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině toponym..	38
Graf 3: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině zoonym ...	40
Graf 4: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině chrematonym	43
Graf 5: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině kouzel, kleteb a lektvarů	47
Graf 6: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině zvířat, tvorů a rostlin	51
Graf 7: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině artefaktů ..	54
Graf 8: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině označení a titulů osob	57
Graf 9: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček v rámci zkoumaného vzorku	59
Tabulka 1: Číselné zastoupení kategorií výpůjček v rámci jednotlivých skupin pojmů	58
Tabulka 2: Deset nejfrekventovanějších znaků využitých pro tvorbu FV v rámci celého korpusu.....	62
Tabulka 3: Deset nejfrekventovanějších znaků využitých pro tvorbu FV v rámci skupiny antroponym	63

Seznam zkratek

FV – fonetické výpůjčky

K – kalky

K+ - kalky s přidaným lexikálním morfémem

HV – hybridní výpůjčky

SV – sémantické výpůjčky

NOS – nově odvozená slova

NV – nesouvisející výpůjčky

Ediční poznámka

K fonetickému přepisu čínských znaků používám standardní transkripci *pīnyīn* 拼音, kterou od ostatního textu odlišuji kurzívou. Všechny čínské znaky, které se v této práci objevily, jsou uvedeny ve zjednodušené podobě *jiǎntǐzì* 简体字.

1 Úvod

Přejímání slov z cizích jazyků je jedním z produktivních slootovorných způsobů, pomocí něhož je obohacována slovní zásoba. K tomuto procesu dochází v mnoha jazycích především kvůli tomu, že v jazyce cílovém neexistuje označení pro určitou skutečnost, a proto tak vzniká nutnost převedení slova z cizího jazyka. Pokud jazyk zdrojový i jazyk cílový využívají stejný typ písma, pak mohou být slova přejata s ohledem na podobu slova v jazyce zdrojovém. Pokud však zdrojový a cílový jazyk používají odlišný typ písma, jako je tomu například u angličtiny a čínštiny, pak je určitá míra adaptace cílovému jazyku nevyhnutelná.

Diplomová práce s názvem Kouzelnický svět Harryho Pottera v čínštině se zabývá slovní zásobou, která se nachází ve filmovém zpracování díla o čarodějnickém uční Harry Potterovi. Příběh o mladém kouzelníkovi se okamžitě po svém vydání stal celosvětovým fenoménem a byl přeložen do několika desítek jazyků. Toto dílo je mimo jiné specifické tím, že se v něm objevuje mnoho neologismů, které se často staly součástí běžné konverzace. Právě na neologismy v čínské verzi příběhu o Harry Potterovi je má diplomová práce zaměřená.

Úkolem této práce je zjistit, jakým způsobem byly nové pojmy pomocí slootovorného procesu zvaného vypůjčování přejímány do čínštiny. Vypůjčky vznikají tehdy, kdy slovo v jazyce cílovém neexistuje či nemá vhodný ekvivalent, a tak je nutné jej převést z jazyka zdrojového. Tento slootovorný postup je uplatňován v mnoha jazycích. V čínštině se objevoval již v dřívějších dobách, avšak hojněji využíván se stal v 80. letech minulého století, kdy Čína začala navazovat čilejší kontakt se světem, zejména pak se zeměmi, ve kterých se mluví anglicky. Hlavním cílem práce je nejenom zjistit, jaké všechny postupy byly při přejímání nových pojmů z příběhu o Harrym Potterovi využívány, ale dále také to, který z popsanych postupů byl tím nejproduktivnějším.

K tvorbě korpusu budou využity ty pojmy, které se objevily pouze ve filmovém zpracování díla. Poté, co bude korpus sestaven, rozdělím tyto pojmy do skupin na základě jejich společných rysů. Následně budu u pojmů v jazyce zdrojovém i cílovém uvádět významy slov, ze kterých se skládají a budu sledovat, jaká je mezi nimi souvislost. Díky tomu tak vyhodnotím, jaký postup byl při vytváření vypůjčky daného pojmu uplatňován.

Tímto způsobem tak získám přehled o způsobu přejímání všech pojmů obsažených v korpusu.

Celá práce se skládá ze dvou hlavních částí: teoretické a analytické. V teoretické části práce se pokusím objasnit termín slovo a dále vyložím nejběžnější slovotvorné postupy v čínštině. Vzhledem k tématu práce se pak zaměřím na interpretaci slovotvorného procesu výpůjček, které budu věnovat největší pozornost. V analytické části práce podrobně popíšu, jakým způsobem probíhala analýza, tedy jak byl sestaven korpus, jak probíhalo jeho samotné zpracování a z jakého základu jsem vycházela při rozdělení pojmů do jednotlivých skupin. Následně všechny skupiny podrobněji popíšu a uvedu, k jakým závěrům jsem v jejich rámci dospěla. Na konci pak shrnu veškeré výsledky v rámci celého korpusu. Dále se budu zabývat dalšími druhy motivace, jež byly využity při přejímání pojmů do čínštiny a v neposlední řadě se pak zaměřím na nejproduktivnější postup v rámci všech realizovaných výpůjček.

2 Teoretická část

2.1 Slovo

Definovat slovo je nelehký úkol, a proto neexistuje žádná pevně daná definice, kterou by bylo slovo jasně vymezeno. Existuje totiž mnoho způsobů, kterými lze slovo popsat na základě různých hledisek a kritérií.

Packard vymezuje celkem osm hledisek, kterými lze na slovo nahlížet. Prvním z nich je slovo z hlediska ortografického, tedy psané slovo ve většině případů oddělené mezerami, které je tak snadno identifikovatelné. Druhým z nich je hledisko sociologické, kdy se jedná o jednotku, které si je vědoma široká veřejnost a s níž se pracuje na každodenní bázi. K dalším patří hledisko lexikální, které označuje tu jednotku, kterou máme uloženou v paměti v určité formě a pod určitým významem. Hledisko sémantické pak označuje jako slovo tu jednotku, která nese význam. Fonologické slovo je taková jednotka, která je v řeči oddělená pauzami. Za morfologické slovo je považována ta jednotka, jež vznikla na základě slovotvorných pravidel a kombinací morfémů. Dalším z hledisek, dle kterého lze na slovo nahlížet, je hledisko syntaktické. Z tohoto pohledu je jako slovo označována nezávislá jednotka stojící uvnitř syntaktické konstrukce. Jako poslední hledisko, kterým se dá nahlížet na slovo, Packard uvádí psycholingvistické hledisko. Z tohoto pohledu je slovo možnou kompilací fonologické, sémantické, prozodické či syntaktické znalosti a závisí na hloubce těchto znalostí během užití slova a na tom, co je třeba sdělit.¹

Čermák s Filipcem vymezují i jiná hlediska, kterými lze nahlížet na slovo. Jedním z nich je například přemístitelnost, kdy je možné slova ve větách různých jazyků v různé míře přemísťovat na jiné pozice. Z této kategorie uveďme spojovatelnost, kdy jsou slova schopna se spojovat, a vytvářet tak vyšší jednotky jako například slovní spojení, výpovědi a texty.² Ať už si vybereme jakoukoliv Packardovu či Čermákovu a Filipcovu definici slova, musíme si uvědomit, že její platnost je omezená. Souhrnnou definici slova bychom pak mohli získat zohledněním všech hledisek, ze kterých je na slovo nahlíženo.

¹ PACKARD 2004: 7-14.

² ČERMÁK, FILIPEC 1985: 31-33.

2.1.1 Slovo v čínštině

Slovo v čínštině je mnohem specifičtější a nedají se na něj uplatnit všechny aspekty, ze kterých je běžně pohlíženo na slovo v jiných jazycích. Například hledisko ortografické je na čínštinu neaplikovatelné z toho důvodu, že se mezi čínské znaky nekladou mezery, a kvůli tomu tak není možné od sebe ortograficky odlišit jednotlivá slova. Abychom si mohli blíže definovat čínské slovo, musíme se nejdříve seznámit se složkami, ze kterých jsou slova vytvořena - morfémy *yǔsù* 语素.

Norman uvádí, že „morfém je nejmenší jazyková jednotka mající význam a nejmenší relevantní jednotka v gramatické analýze.“³ Většina morfémů v čínštině je jednoslabičná. Základní rozdělení morfémů je na volné morfémy *zìyóu yǔsù* 自由语素 a vázané morfémy *niánzhuó yǔsù* 黏着语素. Volné jsou ty morfémy, které mohou být využívány samostatně a nemají nutnost pojit se s dalšími morfémy.⁴ Packard pak rozlišuje volné obsahové morfémy a volné funkční morfémy. Volný obsahový morfém je charakteristický tím, že v sobě zahrnuje obsahovou složku. Mezi takové morfémy se řadí například „voda“ *shuǐ* 水, „běžet“ *pǎo* 跑 nebo „rychlý“ *kuài* 快. Volné funkční morfémy jsou pak známy jako funkční neboli gramatická slova. K takovým morfémům řadíme například „také“ *yě* 也, „všechno“ *dōu* 都 nebo „ještě“ *hái* 还.⁵

Vázané morfémy jsou pak ty morfémy, které nemohou stát samostatně a vždy se musí pojit s dalším morfémem.⁶ I tyto morfémy rozlišuje Packard na vázané obsahové morfémy a vázané funkční morfémy. Rozdělení je totožné jako u volných morfémů. Vázané obsahové morfémy v sobě zahrnují obsahovou složku a řadíme mezi ně morfémy „mozek“ *nǎo* 脑, „dům“ *fáng* 房 a „kalhoty“ *kù* 裤. Vázaný funkční morfém pak v sobě zahrnuje funkční informaci. Tyto morfémy také známe pod pojmem afixy a řadíme zde například prefixy „ne“ *wú* 无, „znovu“ *zài* 再 nebo sufix *guo* 过, který vyjadřuje již prožitou zkušenost.⁷

Slovo v čínštině se tedy skládá minimálně z jednoho morfému, častěji však lze najít slova složená z více morfémů. Je nezbytné poukázat na tu skutečnost, že ne každý

³ NORMAN 1988: 154.

⁴ Ibid.

⁵ PACKARD 2016: 218.

⁶ NORMAN 1988: 154.

⁷ PACKARD 2016: 218-220.

morfém je nutně i slovo. Dříve však byly všechny jednoslabičné morfémy považovány za slova.⁸ To bylo kvůli tomu, že pojem *zì* 字, na který lze podle výše zmíněné klasifikace slov nahlížet jako na sociologické slovo, má v čínštině dva významy. Termín *zì* 字 může představovat morfém mluveného jazyka, stejně tak nese význam odpovídající psanému čínskému znaku. Číňané však tyto dva významy nerozlišují a oba významy znaku vnímají jako tutéž skutečnost. V čínštině však existuje označení pro slovo a je jím znak *cí* 词. Toto označení se ale používá především v lingvistice a dle výše uvedené klasifikace slov jej lze definovat jako syntaktické slovo.⁹

Packard uvádí, že navzdory různým diskuzím a spekulacím je definice slova v čínštině poměrně přímočará. K označení čínského slova využívá definici syntaktického slova, a za čínské slovo tak považuje tu jednotku, která je schopná být samostatnou součástí syntaktické konstrukce.¹⁰

2.2 Slovní zásoba

Slovní zásobou se zabývá jazykovědní disciplína zvaná lexikologie, dále také lexikografie a částečně i sémantika. Hlavním cílem lexikologie je zkoumat inventář jazykových znaků, které má daný jazyk k dispozici, a popisovat teorii slovní zásoby, tj. uspořádání, hierarchizaci, způsoby tvoření nových slov aj.¹¹

Slovo je základní jednotkou slovní zásoby. Souhrn veškerých slov daného jazyka tak tvoří jeho slovní zásobu.¹² Čím je slovní zásoba obsáhlejší, tím více je jazyk bohatší. Počet slov je téměř nezjistitelný vzhledem k tomu, že slova neustále vznikají a zanikají.¹³ Co se týče vzniku a zániku slov, pak se počet slov ve slovní zásobě každého živého jazyka neustále zvyšuje. Určitá část slov postupně zastarává, používá se čím dál tím méně, až některá z nich nakonec z jazyka zcela vymizí. Změny ve slovní zásobě velmi úzce souvisí se společenským vývojem, kdy se střídají klidnější a více dynamická období. Za dynamická jsou považována ta období, ve kterých dochází ke společensko-ekonomickým

⁸ HENNE, RONGEN, HANSEN 1977: 103.

⁹ PACKARD 2004: 14-15.

¹⁰ PACKARD 2016: 216.

¹¹ ČERNÝ 2008: 147.

¹² HAUSER 1980: 9.

¹³ Ibid.: 13-14.

změnám.¹⁴ Přibližný počet slov určité slovní zásoby zjistíme díky nejrozsáhlejším slovníkům daného jazyka. Slovní zásobu dělíme na aktivní a pasivní. V aktivní slovní zásobě jsou zahrnuta ta slova, která jsou používána v běžné komunikaci. K pasivní slovní zásobě řadíme naopak ta slova, kterým sice člověk rozumí, avšak sám je nepoužívá.¹⁵

2.2.1 Slovní zásoba v čínštině

Slovní zásoba *cíhuì* 词汇 v čínštině se od většiny evropských jazyků, které jsou netónové a jsou psány v latince, liší tím, že čínština je jazykem založeným na tónech, které mají ve spojení se slabikou sémantický význam, a navíc je také jazykem založeným na logografickém písmu.¹⁶ Přesnější označení je však morfemografický či logomorfemografický typ písma, jelikož čínské znaky označují významové jazykové jednotky jako jsou slova a morfémy.¹⁷

Packard se zabýval otázkou, zda hraje čínské písmo roli ve fungování čínské mluvené slovní zásoby, jestli je uspořádání slovní zásoby nějakým způsobem ovlivněno vizuální informací, kterou s sebou přinášejí čínské znaky. Tvrdí, že ne, a zdůvodňuje to tím, že slovní zásoba je tvořena především na základě přirozeného projevu, díky němuž se slova do slovní zásoby dostávají. Packard nicméně připouští, že i tak existuje velmi úzký vztah mezi čínskými znaky a slovní zásobou přirozeného projevu, a to kvůli tomu, že proces čtení znaků je zcela závislý na výslovnosti a významu jednotek slovní zásoby přirozeného projevu.¹⁸

Výše již bylo zmíněno, že slovní zásoba se dělí na aktivní a pasivní. V čínštině tomuto odpovídají ekvivalenty základní a běžná slovní zásoba. Základní slovní zásoba *jīběn cíhuì* 基本词汇 obsahuje základní slova daného jazyka a společně s gramatikou tak tvoří jádro celého jazyka. Základní slova jsou úzce spjata s lidským životem a označují věci a skutečnosti, se kterými se setkáváme každý den. Jsou to také slova, skrze která si člověk osvojuje jazyk. Pokud se základní slovní zásoba zcela změní nebo vymizí, pak daný jazyk přestává existovat. Do základní slovní zásoby čínštiny řadíme například slova:

¹⁴ ČERNÝ 2008: 27.

¹⁵ HAUSER 1980: 13-14.

¹⁶ YIP 2000: 15.

¹⁷ NOVÁK, VOCHALA, PUCEK 1989: 3.

¹⁸ PACKARD 2004: 304.

„člověk“ *rén* 人, „olej“ *yóu* 油, „velký“ *dà* 大, „počasí“ *tiānqì* 天气 nebo „škola“ *xuéxiào* 学校.¹⁹

Běžná slovní zásoba *yìbān cíhuì* 一般词汇 je souhrnem slov mimo základní slovní zásobu. Obsahuje ta slova, která jsou v porovnání se slovy základní slovní zásoby méně využívána. Slova běžné slovní zásoby se neustále mění, postupně přibývají i ubývají v závislosti na sociálních změnách a vývoji. Objevují se zde jak neologismy, tak i archaismy. Co se týče velikosti, pak je tato slovní zásoba obsahově bohatší než zásoba slov základních. Řadíme zde slova jako „paní, madam“ *fūren* 夫人, „hranice, mez“ *jièxiàn* 界限, „internetový přítel“ *wǎngyǒu* 网友, „astronaut“ *yǔhángyuán* 宇航员 nebo „solární energie“ *tàiyángnéng* 太阳能.²⁰

2.3 Tvoření slov v čínštině

V této kapitole budou představeny jednotlivé slovotvorné postupy v čínštině. K těm, které se řadí mezi nejproduktivnější, patří kompozice, derivace, zkratky a výpůjčky. Mezi méně běžné slovotvorné postupy se řadí například reduplikace či neologismy.

Nově vzniklá slova v čínštině jsou v drtivé většině případu dvouslabičná. Jednoslabičná slova vznikají opravdu jen velmi výjimečně.²¹ Novým slovem se rozumí takové slovo, které vzniklo na základě kombinace či odvození již existujících morfémů podle zaběhlých pravidel strukturování slov. Taková slova, která by byla zcela nová, tj. nikdy se v žádné jiné podobě v jazyce neobjevila, se v čínštině téměř nevyskytují.²²

V následujících řádcích jsou všechny výše zmíněné slovotvorné postupy v čínštině blíže popsány. Jedinou výjimkou jsou výpůjčky, kterým je v této diplomové práci věnována celá kapitola, protože právě kategorie výpůjček je pro tuto práci stěžejní.

¹⁹ GE 2018: 2-3.

²⁰ Ibid.: 5-7.

²¹ PACKARD 2004: 267.

²² Ibid.

2.3.1 Kompozice

Kompozice *fùhécí* 复合词 nebo také skládání je vůbec nejproduktivnějším slovotvorným způsobem v moderní čínštině. Procesu kompozice se využívá především pro vznik nové terminologie v oblasti vědy a techniky.²³ Přesná definice kompozice je poněkud problematická, jelikož názory sinologů na vznik kompozita se liší. Jedna skupina sinologů se domnívá, že kompozita mohou být tvořena pouze volnými morfémy, zatímco druhá skupina předpokládá, že kompozita mohou být tvořena jak volnými, tak i vázanými morfémy.²⁴ Já se v rámci této práce přikláním k tomu názoru, že kompozitum je slovo tvořené jedním či více morfémy nehledě na to, zda se jedná o morfémy volné nebo vázané.

Kompozita lze rozdělit na základě toho, čím jsou tvořena, nebo na základě toho, jaký je vzájemný vztah mezi morfémy. Li a Thompson dělí kompozita na: jmenná kompozita, slovesná kompozita, kompozita konstrukce podmět-přísudek, kompozita konstrukce sloveso-předmět a na jmenná kompozita, která jsou složena z adjektiv v antonymním vztahu.²⁵

- a) **Jmenná kompozita** – v této kategorii Li a Thompson vymezili mnoho druhů jmenných kompozit na základě významového vztahu mezi jednotlivými substantivy, např. druhé substantivum kompozita označuje místo, kde je první substantivum prodáváno aj. Ke jmenným kompozitům řadíme slova jako „zubní pasta“ *yágāo* 牙膏 nebo „olejová skvrna“ *yóují* 油迹.
- b) **Slovesná kompozita** – tato kompozita se skládají ze sloves a dělí se na výsledková slovesná kompozita (označována také jako kompozita konstrukce sloveso-komplement²⁶) a paralelní slovesná kompozita. K výsledkovým slovesným kompozitům patří například slovo „rozbít“ *dǎpò* 打破. K paralelním slovesným kompozitům náleží mimo jiné slovo „kupovat“ *gòumǎi* 购买.
- c) **Kompozita konstrukce podmět-přísudek** – jednou z charakteristik těchto kompozit je to, že jsou vždy tvořena alespoň jedním vázaným morfémem. Příklady jsou slova „bolest hlavy“ *tóuténg* 头疼 či „mladý“ *niánqīng* 年轻.

²³ NORMAN 1988: 156.

²⁴ ARCODIA, BASCIANO 2017: 107-108.

²⁵ LI, THOMPSON 2003: 48-81.

²⁶ ARCODIA, BASCIANO 2017: 108.

- d) **Kompozita konstrukce sloveso-předmět** – i tato kompozita jsou vždy tvořena alespoň jedním vázaným morfémem a ve většině případů jsou nedělitelná. Příklady jsou slova „revoluce“ *gémìng* 革命 či „fotografovat“ *zhàoxiàng* 照相.
- e) **Kompozita se složkami v antonymním vztahu** – tato kompozita jsou vytvářena dvěma antonymními adjektivy, ze kterých vzniká substantivum. Mezi taková slova se řadí například „velikost“ *dàxiǎo* 大小 nebo „pravdivost“ *zhēnjiǎ* 真假.²⁷

Arcodia a Basciano také uvádějí výše podrobněji popsaná kompozita konstrukce podmět-příisudek, kompozita konstrukce sloveso-předmět a kompozita konstrukce sloveso-komplement. Dále však vymezují další dvě skupiny kompozit, které se od výše zmíněné klasifikace mírně liší. Mezi ně patří kompozita v koordinačním vztahu a kompozita v subordinačním vztahu.²⁸

- a) **Kompozita v koordinačním vztahu** – složky těchto kompozit jsou souřadné a řadíme zde například slovo „knihy, noviny“ *shūbào* 书报. K této kategorii náleží také kompozita vytvořená ze synonymních složek, jako například udeřit, bít“ *dǎjī* 打击. Zde jsou zařazena také kompozita vytvořená ze vzájemně antonymních složek, která mají ve výše zmíněné klasifikaci svou vlastní kategorii.
- b) **Kompozita v subordinačním vztahu** – složky těchto kompozit jsou ve vzájemném hyponymně-hyperonymním vztahu. Do této kategorie jsou řazena slova jako například „hovězí“ *niúròu* 牛肉.²⁹

2.3.2 Derivace

Slovotvorný proces derivace *pàishēng gòucí* 派生构词 je v češtině také znám pod pojmem odvozování a v literatuře se často setkáváme i s pojmem afixace.³⁰ Všechny tyto tři pojmy označují proces, při kterém dochází k připojení afixu ke slovu. Afixem se rozumí vázaný morfém, který je připojován ke slovu. K připojení může dojít buď na levé

²⁷ LI, THOMPSON 2003: 48-81.

²⁸ ARCODIA, BASCIANO 2017: 108.

²⁹ Ibid.

³⁰ PACKARD 2016: 221.

straně slova prefixem, uprostřed slova infixem nebo na pravé straně slova sufixem.³¹ Derivace je po kompozici druhým nejproduktivnějším slovotvorným procesem v čínštině.

Packard uvádí, že na základě toho, zda je použit afix derivační nebo inflexní pak rozlišujeme slova odvozená, která vznikla za použití derivačního afixu, a slova gramatická, která vznikla použitím inflexního afixu. Mezi odvozená slova vzniklá využitím derivačního afixu řadí například „dům“ *fángzi* 房子 nebo „znovu se objevit“ *fùxiàn* 复现. Gramatická slova pak dále dělí na to, zda vznikla za pomoci sufixu nebo infixu. Příkladem gramatických slov vzniklých využitím sufixu jsou slova se sufixem *guo* 过, která vyjadřují prožitou zkušenost, např. „viděl“ *kànguo* 看过 nebo „letěl“ *fēiguo* 飞过. Ke gramatickým slovům vzniklých na základě využití infixu řadí například slova s infixy *de* 得 a *bu* 不, která pak vyjadřují potenciální tvar, př. „moci najít“ *zhàodédào* 找得到 a „nemoci najít“ *zhàobudào* 找不到.³²

Li a Thompson rozdělují derivace na základě toho, jaké typy afixů byly k jejich vytvoření použity.

- 1) **Prefixy** – je jich velmi omezené množství, zde uvedeny čtyři jako příklad:
 - a) prefixy *lǎo* 老 a *xiǎo* 小 využíváné často ve spojení se jmény osob (*lǎo-zhāng* 老张)
 - b) prefix *dì* 第 využíváný pro tvorbu řadových číslovek („první“ *dì-yī* 第一)
 - c) prefix *chū* 初 využíváný pro označení prvních deseti dní v měsíci lunárního kalendáře („první den“ *chūyī* 初一) aj.
- 2) **Infixy** - ty infixy, které Li a Thompson vydělují, se shodují s výše uvedenými infixy *de* 得 a *bu* 不.
- 3) **Suffixy** – zastávají nejpočetnější skupinu afixů, níže jsou uvedeny tři jako příklad:
 - a) sufix *men* 们 využíváný k vyjádření množného čísla u podstatných jmen označujících osoby a u zájmen („učitelé“ *lǎoshīmen* 老师们 nebo „my“ *wǒmen* 我们)
 - b) sufix *zi* 子 využíváný pro tvorbu substantiv („stůl“ *zhuōzi* 桌子)

³¹ LOTKO 2003: 11.

³² PACKARD 2016: 221-222.

- c) sufix *jiā* 家 využíváný v označeních pro odborníky určitého odvětví („vědec“ *kēxuéjiā* 科学家)³³

2.3.3 Abreviace

Abreviací *lüèyǔ* 略语 nebo také zkracováním se rozumí ten slovtvorný proces, při němž dochází ke zkrácení delšího slova či fráze. Slova jsou za zkratky považována tehdy, pokud existuje delší slovo, ze kterého byla zkratka vytvořena, a pokud toto delší slovo obsahuje všechny složky, ze kterých je zkratka vytvořena. Další podmínkou je to, že zkratka musí vzniknout přímou derivací z delšího slova či fráze.³⁴

Zkratky v čínštině jsou nejčastěji tvořeny dvěma morfémy nehledě na to, kolik morfémů má slovo či fráze, ze které je zkratka vytvořena. Tyto morfémy jsou pak ve většině případů prvními morfémy z původního slova či fráze. Takové zkratky se označují jako akronyma. Mezi zkratky řadíme například slova: „Pekingská knihovna“ *běitú* 北图 z původního *běijīng túshūguǎn* 北京图书馆, „autobus“ *gōngchē* 公车 z původního *gōnggòng qìchē* 公共汽车 nebo *láobǎo* „pracovní pojištění“ 劳保 z původního *láodòng bǎoxiǎn* 劳动保险. Často je však možné setkat se i se zkratkami, které obsahují tři či více morfémů, jako je například zkratka pro Pekingskou pedagogickou univerzitu *běishīdà* 北师大, která vznikla zkrácením delšího názvu *běijīng shīfàn dàxué* 北京师范大学.³⁵

2.3.4 Reduplikace

Reduplikace *chóngyán* 重言 je dalším z procesů, pomocí kterých je obohacována čínská slovní zásoba. Nové slovo vzniká reduplikací jednoho či více morfémů. V čínštině jsou reduplikována substantiva, adjektiva, slovesa a numerativy. Reduplikace má svá pravidla v závislosti na tom, jaký slovní druh je reduplikován.³⁶

- 1) **reduplikace substantiv** – s reduplikací substantiv se nejčastěji setkáme u jmen vyjadřujících příbuzenské vztahy jako například „maminka“ *māma* 妈妈 nebo

³³ LI, THOMPSON 2003: 36-42.

³⁴ PACKARD 2004: 268.

³⁵ ARCODIA: 2017: 2-4.

³⁶ SUN 2006: 88.

„tatínek“ bàba 爸爸. Jen velmi malé množství substantiv bývá reduplikováno. Ve většině případů se jedná o jednoslabičná substantiva, jejichž reduplikace vyjadřuje množné číslo. Mezi takto reduplikovaná substantiva řadíme „každá hora“ *shānshān* 山山 nebo „každý člověk“ *rénrén* 人人.³⁷

- 2) **reduplikace adjektiv** – reduplikace adjektiv vyjadřuje vyšší stupeň intenzity. Setkáváme se s reduplikovanými adjektivy jednoslabičnými i dvouslabičnými, např. „velmi červený“ *hónghóng* 红红 nebo „velmi pohodlný“ *shūshūfúfú* 舒舒服服. Je důležité poznamenat, že ne každé adjektivum je schopné reduplikace.³⁸
- 3) **reduplikace sloves** – reduplikace sloves se uplatňuje jak u jednoslabičných, tak i u dvouslabičných sloves. Vyjadřuje se jí dokonavost děje či jeho provedení jen zkusmo nebo letmo.³⁹ Jednoslabičná i dvouslabičná slovesa se reduplikují jako celek, např. „dívat se“ *kànkàn* 看看 a „odpočinout si“ *xiūxi* 休息休息. Pokud se jedná o objektové sloveso, pak se reduplikuje pouze slovesná složka, např. „tancovat“ *tiàotiàowǔ* 跳跳舞. Dvouslabičná slovesa se dále dají reduplikovat podle vzorce AABB, v tom případě vyjadřují více probíhajících akcí zároveň, např. „vcházet a vycházet“ *jìnjìnchūchū* 进进出出.⁴⁰
- 4) **reduplikace numerativů** – reduplikací numerativů dochází stejně jako u substantiv k vyjádření množného čísla. Do češtiny se reduplikované numerativy překládají jako „každý“, např. *gègè* 个个 (pro lidi), *liàngliàng* 辆辆 (pro vozidla) atd.⁴¹

2.3.5 Neologismy

Packard mezi slovotvorné procesy řadí také neologismy *xīncí* 新词, někdy označované jako *shēngzàocí* 生造词.⁴² Neologismy jsou taková slova, která vznikla na základě potřeb sociální komunikace a která jsou přijímána společností určité doby. Jsou to nově vzniklá slova, která by měla být definovatelná v rámci určitého časového

³⁷ HENNE, RONGEN, HANSEN 1977: 219.

³⁸ LI, THOMPSON 2003: 32-33.

³⁹ ŠVARNÝ, UHER 1998: 137.

⁴⁰ ARCODIA, BASCIANO 2017: 112.

⁴¹ HENNE, RONGEN, HANSEN 1977: 219.

⁴² PACKARD 2016: 225.

rozpětí.⁴³ Nabízí se otázka, zda lze neologismy považovat za samostatnou metodu tvoření slov, jelikož nová slova vznikají právě pomocí slovotvorných procesů jako je kompozice, abreviace atd. Packard neologismy definuje jako ta slova, která nejsou výpůjčkami ani zkratkami. Mezi neologismy, která byla vytvořena během posledních třiceti let, řadí například slova jako „hip hop“ *jiěwǔ* 街舞, „paparazzi“ *gōuzǎiduì* 狗仔队 nebo „horská dráha“ *guòshānchē* 过山车.⁴⁴

2.4 Výpůjčky

Výpůjčky *jiècí* 借词 nebo také *wàiláicí* 外来词 jsou dalším slovotvorným procesem, kterým je obohacována čínská slovní zásoba. K tomuto procesu dochází v důsledku politických, ekonomických a kulturních styků mezi jednotlivými zeměmi a národy. Zpravidla lze výpůjčky rozdělit do dvou hlavních typů. Prvním z nich je přejímání nového pojmu z cizího jazyka a s ním i příslušné pojmenování. V tomto případě se jedná o přirozený proces obohacování slovní zásoby. Druhým typem je případ, kdy je pojmenování již existujícího pojmu nahrazeno novým cizím slovem. Zde se jedná o nahrazování již užívaných výrazů cizími slovy.⁴⁵

Názory na to, jaké jsou typy výpůjček se často liší. Bloomfield výpůjčky dělí na kulturní, intimní a dialektické. Kulturní výpůjčky v jazyce vnikají při vzájemném působení dvou kultur. Ukazují nám, co se jeden národ naučil od druhého, a ve většině případů jsou vzájemné. Intimní výpůjčky jsou velmi podobné těm kulturním, rozdíl je však v tom, že jeden jazyk je nadřazený a druhý podřazený, tj. výpůjčky jsou vytvořeny z jazyka nadřazeného a jsou používány v jazyce podřazeném. K uvedenému jevu dochází tehdy, kdy jsou tyto dva jazyky používány na stejném území, např. když na určité území přijdou imigranti. Posledním typem výpůjček podle Bloomfielda jsou výpůjčky dialektické, jež vznikají v rámci stejného jazyka napříč dialekty.⁴⁶

Výpůjčky jsou nedílnou součástí čínské slovní zásoby. Díky nim bylo do čínštiny přejato mnoho cizích slov a termínů z nejrůznějších odvětví. Mimo jiné hrají i zásadní roli při komunikaci mezi Číňany a příslušníky ostatních kultur. Některé z nich jsou

⁴³ GE 2018: 6.

⁴⁴ PACKARD 2016: 225.

⁴⁵ BLOOMFIELD 1935: 444-495.

⁴⁶ Ibid.

využívány tak hojně, že si Číňané často ani neuvědomují, že se jedná o výpůjčky z cizího jazyka.⁴⁷

V čínštině se výpůjčky dělí na základě toho, jakým způsobem byly vytvořeny. Ve své práci věnuji pozornost především fonetickým výpůjčkám, hybridním výpůjčkám, kalkům, sémantickým výpůjčkám a nově odvozeným slovům. Tyto kategorie výpůjček jsou podrobněji popsány v následujících podkapitolách.

2.4.1 Fonetické výpůjčky

Fonetické nebo také transliterované výpůjčky *yīnyìcí* 音译词 vznikají tak, že fonetická podoba zdrojového jazyka je převedena do jazyka cílového, přičemž největší snahou je to, aby byla fonetická podoba zdrojového jazyka co nejvěrněji adaptována fonetickému systému jazyka cílového.⁴⁸ Feng vidí ve fonetických výpůjčkách výhodu, že díky nim dochází k pohodlnější mezinárodní výměně. Dále považuje za výhodné také to, že lidé, kteří se vyznají ve zdrojovém jazyce či mají lepší vzdělání, si pak tento druh výpůjček lépe osvojují. S tímto však souvisí i nevýhoda fonetických výpůjček. Lidé, kteří naopak zdrojový jazyk neznají, pak mohou mít s výslovností a memorováním těchto výpůjček značné problémy. Vytváření fonetických výpůjček není nijak striktně korigováno, a proto může pro jeden pojem zdrojového jazyka vzniknout i více variant v jazyce cílovém.⁴⁹ Nicméně existuje seznam standartně využívaných znaků pro fonetický přepis, se kterým budu pracovat v analytické části této práce.

Co se týče výpůjček z angličtiny, je problémem to, že některé fonémy a slabiky, které existují v angličtině, naopak neexistují v čínštině. Proto se musí hledat co nejpodobnější adaptace odpovídající čínskému fonetickému systému. V procesu vypůjčování jsou samozřejmě vždy vybrány fonémy a slabiky angličtiny co nejpodobnější, nicméně neexistuje stoprocentní fonetická shoda mezi anglickým slovem a čínskou výpůjčkou. Angličtina je dále jazyk, který je založen na abecedě, zatímco čínština je jazyk logografický, kdy jeden znak představuje morfém. V rámci fonetického vypůjčování se vždy hledí na výslovnost znaku, kterým je výpůjčka zapisována, tím tak daný znak ztrácí svůj původní sémantický význam. Mezi fonetické výpůjčky řadíme například slova:

⁴⁷ MIAO 2017: 563.

⁴⁸ NOVOTNÁ 1967: 613.

⁴⁹ FENG 2004: 293-296.

„chocolate“ *qiǎokèlì* 巧克力, „microphone“ *màikèfēng* 麦克风 nebo „salad“ *shālā* 沙拉.⁵⁰

Miao rozlišuje dva typy fonetických výpůjček: čisté fonetické výpůjčky a fonetické výpůjčky se sémantickou asociací. Znaky v čistých fonetických výpůjčkách žádným způsobem nenaznačují význam slova, jsou pouze nakombinovány tak, aby se svou výslovností co nejvíce přiblížily slovu v jazyce zdrojovém. Znaky obsažené ve fonetických výpůjčkách se sémantickou asociací jsou také voleny tak, aby se svou výslovností přiblížily slovu v jazyce zdrojovém, zároveň jsou však nositeli určitého významu, který odkazuje ke slovu, které je přejímáno.⁵¹ Příkladem čistě fonetické výpůjčky je přejímka názvu hudební ceny *Grammy* - *géláiměi* 格莱美. Významy jednotlivých znaků výpůjčky nemají souvislost se slovem ve zdrojovém jazyce. Příkladem fonetické výpůjčky se sémantickou asociací je přejímka názvu kosmetické značky *Avon* - *yǎfāng* 雅芳. Znaky této přejímky napodobují výslovnost názvu značky ve zdrojovém jazyce, zároveň jsou nositeli významů „vytříbený, jemný“ *yǎ* 雅 a „vůně“ *fāng* 芳.⁵²

2.4.2 Hybridní výpůjčky

Hybridní výpůjčky *yīnyìxíng jiānyì* 音译形兼译, hybridy nebo také foneticko-sémantické výpůjčky jsou výpůjčky, které v sobě snoubí prvky jak zdrojového, tak cílového jazyka. Zpravidla obsahují fonetickou složku zdrojového jazyka a sémantickou složku jazyka cílového. Tato forma tvorby slov dokazuje schopnost cílového jazyka vytvářet nová slova pomocí vypůjčení složek z jazyka zdrojového.⁵³ Sémantická složka pak může být doslovným překladem části pojmu jazyka zdrojového, nebo to může být morfém cílového jazyka, který naznačuje sémantickou kategorii, ke které slovo náleží. V některých případech může sémantická složka zahrnovat obě tyto informace.⁵⁴

Jako příklad si můžeme uvést anglická slova *bowling* a *AIDS*, která byla do čínštiny převedena následovně: *bǎolíngqiú* 保龄球 a *àizībìng* 艾滋病. V obou případech první

⁵⁰ VERVAET 2017: 37-38.

⁵¹ MIAO 2005: 29.

⁵² MIAO 2017: 567.

⁵³ NOVOTNÁ 1967: 614.

⁵⁴ MIAO 2017: 569.

dvě slabiky slov odkazují k fonetické stránce zdrojového jazyka. Morfémy *qiú* 球 a *bìng* 病 naznačují sémantické kategorie, do kterých výpůjčky patří. Morfém „balón“ *qiú* 球 naznačuje, že se výpůjčka s největší pravděpodobností týká nějaké hry s míčem (v tomto případě s koulí) a morfém „nemoc“ *bìng* 病 naznačuje, že výpůjčka je názvem pro nějakou nemoc.⁵⁵

Novotná definuje tři základní typy hybridních výpůček: vysvětlující hybridní výpůčky, smíšené hybridní výpůčky a nezávislé hybridní výpůčky. Vysvětlující hybridní výpůčky obsahují sémantickou složku zdrojového jazyka, která pomáhá objasnit význam celé výpůčky. K části výpůčky, jež je přejata foneticky, je přiřazena sémantická složka v jazyce cílovém, která svým významem zařazuje výpůčku k určité lexikální kategorii. Tento druh hybridních výpůček je poměrně neproduktivní. Jako příklad si můžeme uvést výpůčku pro slovo „sardinka“ *sardine*, které bylo převedeno jako *shādīngyú* 沙丁鱼. Slovo *shādīng* 沙丁 je fonetickou výpůčkou slova *sardine* a morfém „ryba“ *yú* 鱼 pomáhá vysvětlit význam výpůčky.⁵⁶

Druhým typem jsou smíšené hybridní výpůčky. Ty jsou vytvářeny na základě analýzy morfémů jazyka zdrojového a vytváří buď smíšené výpůčky složené, které bývají tvořeny dvěma volnými morfémy, nebo smíšené výpůčky odvozené, tvořené derivačními afixy, nejčastěji pak sufixy. Příkladem je slovo „traktor“ *tractor*, jež bylo do čínštiny převedeno jako *tuōlājī* 拖拉机. Kořen slova *tract* je převeden foneticky *tuōlā* 拖拉, a suffixu *-or* je přiřazen morfém „stroj“ *jī* 机.⁵⁷

Posledním typem hybridních výpůček dle Novotné jsou nezávislé hybridní výpůčky. Ty vznikají na základě toho, jakým způsobem bývají tvořena slova v jazyce cílovém. Dle vlastnosti složky jazyka cílového rozdělujeme tento druh hybridních výpůček na nezávislé výpůčky, jejichž atribut je tvořen obecným jménem jazyka cílového, a na nezávislé výpůčky, jejichž atribut je tvořen vlastním jménem jazyka cílového. Příklad prvního druhu nezávislých výpůček je slovo „kávová konvička“ *coffee-pot*, do čínštiny převedeno jako *kāfēihú* 咖啡壶, které se skládá z fonetické výpůčky „káva“ *kāfēi* 咖啡 a slova „konvička“ *hú* 壶. Příkladem druhého druhu je slovo „Nor,

⁵⁵ MIAO 2005: 34.

⁵⁶ NOVOTNÁ 1969: 49-50, 54.

⁵⁷ Ibid.: 50-51, 58.

Norka“, které je do čínštiny převedeno jako *nuówēirén* 挪威人 a skládá se z fonetické výpůjčky „Norsko“ *nuówēi* 挪威 a slova „člověk“ *rén* 人.⁵⁸

2.4.3 Kalky

Kalky *jièyìcí* 借译词 či *fānyìcí* 翻译词 nebo také syntaktické výpůjčky, jsou definovány jako kompozita, deriváty či víceslovná pojmenování vytvořená z domácích prvků podle cizího modelu, nejčastěji mezinárodního.⁵⁹ Jedná se tedy o doslovné překlady. Existuje tak vztah mezi morfémů zdroje jazyka a mezi morfémů cílového, nebo jinými slovy, morfémů jazyka zdroje jsou nahrazeny morfémů jazyka cílového.⁶⁰ Často se lze setkat s tím, že jsou kalky a sémantické výpůjčky řazeny pod jednu kategorii. Někteří sinologové také tvrdí, že tyto výpůjčky nelze považovat za výpůjčky, jelikož jsou tvořeny čínskými morfémů. Tyto dva druhy výpůjček tak v určité míře stírají hranici mezi čínskými slovy a čínskými výpůjčkami.⁶¹

Kalkování je jedním z hlavních způsobů, kterým se rozšiřuje lexikální systém moderní čínštiny. Novotná rozlišuje tři druhy kalků. Prvním z nich jsou ty kalky, kdy je ve srovnání s modelem výpůjčky přiřazen ještě jeden lexikální morfém. Jako příklad si uveďme anglické slovo „bridž“ *bridge*, které je do čínštiny přeloženo jako *qiáopái* 桥牌. Výpůjčka je tedy doslovně přeložena pomocí slova „most“ *qiáo* 桥 a přidaného lexikálního morfému „karta“ *pái* 牌. Obecně, kdyby u takových slov nebyly přidány lexikální morfémů, mohlo by docházet k záměně s jinými již existujícími slovy, a tato přejatá slova by nebyla smysluplná, nebo by nemohla vykonávat požadovanou syntaktickou funkci.⁶²

Druhým typem kalků jsou ty kalky, kdy je pořadí morfémů poskládáno tak, aby odpovídalo konstrukci sloveso-předmět, která je v moderní čínštině oblíbená. Ke kalkům tohoto typu patří například slovo „ledoborec“ *ice-breaker*, které bylo do čínštiny přeloženo jako *pòbīngchuán* 破冰船. Toto slovo odpovídá konstrukci sloveso-předmět a je složeno z následujících morfémů „rozbít“ *pò* 破, „led“ *bīng* 冰 a loď *chuán* 船.⁶³

⁵⁸ NOVOTNÁ 1969: 49, 65.

⁵⁹ LOTKO 2003: 58.

⁶⁰ MIAO 2017: 568.

⁶¹ KIM 2012: 32.

⁶² NOVOTNÁ 1967: 617-618.

⁶³ Ibid.: 618.

Posledním druhem kalků dle Novotné jsou takové kalky, kdy jsou položky s více morfémy zredukovány na položky s jedním morfémem. Příkladem je anglické slovo „studená válka“ *cold war*, přeložené jako *lěngzhàn* 冷战, kdy *lěng* 冷 znamená „studený“ a *zhàn* 战 zastupuje zredukované slovo „válka“ *zhànzhèng* 战争.⁶⁴

2.4.4 Sémantické výpůjčky

Sémantické výpůjčky *yìyìcí* 意译词 vznikají tak, že význam slova zdrojového jazyka je vyjádřen slovem se stejným či podobným významem v jazyce cílovém. Vznikne tak buď synonymum nebo dokonce homonymum ke slovu zdrojového jazyka. Výsledkem tohoto procesu není nové slovo, ale již existující slovo je zatíženo dalším významem. Tímto způsobem vzniká polysémie.⁶⁵ Jak jsem již výše zmínila, čínští lingvisté se nedokáží shodnout na tom, zda by se tento druh výpůjček měl vůbec k výpůjčkám řadit.

Dle Fenga mezi výhody sémantických výpůjček patří to, že slovo zdrojového jazyka je převedeno pomocí slov nebo morfémů, jež jsou již v cílovém jazyce známy. Pro běžné uživatele jazyka je tak jednodušší se je naučit a zapamatovat si je, stejně tak jako je snazší je popularizovat ve společnosti. Další výhodou spatřuje Feng v tom, že čínština je psaná ve znacích, které již samy o sobě nesou určitý význam, a proto jsou sémantické výpůjčky v čínštině lépe přijímány velkou skupinou obyvatelstva, jež oplývá schopností čtení čínských znaků. Jedinou nevýhodu sémantických výpůjček v čínštině spatřuje Feng v tom, že není příliš pohodlné jejich využití pro mezinárodní výměnu.⁶⁶

Mezi sémantické výpůjčky můžeme řadit následující slova: „stav“ *zhuàngtài* 状态, které se začalo pod vlivem anglického slova „skupenství“ *state (of aggregation)* využívat fyzikální terminologii, např.: „pevné skupenství“ *gùtǐ zhuàngtài* 固体状态 nebo „kapalný stav“ *yètǐ zhuàngtài* 液体状态. Dalším příkladem je slovo „kritický, nebezpečný“ *yánzhòng* 严重, ke kterému se podle ruského slova „vážný“ *ser'joznyj* серьезный přidal význam „vážný“. Tento význam je využit například ve frázích „velmi vážná otázka“ *hěn yánzhòng d wèntí* 很严重的问题 nebo „vážné potíže“ *yánzhòng d kùnnan* 严重的困难.⁶⁷

⁶⁴ NOVOTNÁ 1967: 618.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ FENG 2004: 293-296.

⁶⁷ NOVOTNÁ 1967: 619.

2.4.5 Nově odvozená slova

Novotná vymezuje ještě jednu skupinu výpůjček, a to nově odvozená slova. Ta definuje jako slova vzniklá na základě vzoru tvoření slov zdrojového jazyka. Jejich vznik je odvozen z cizího slova, které slouží jako inspirace, nikoliv jako přímý model. Tato slova, na rozdíl od kalků, nekopírují morfémy zdrojového jazyka.⁶⁸ Někdy je velmi obtížné od sebe odlišit kalk od nově odvozeného slova, které sice není přímou replikou slova ve zdrojovém jazyce, ale užívá morfémy s ním synonymní. Nově odvozená slova jsou charakteristická svou deskriptivní povahou. Lexikální morfémy jsou vybírány a organizovány tak, aby stručně vysvětlily význam slova, který dal impuls k jejich vytvoření.⁶⁹

⁶⁸ NOVOTNÁ 1967: 614.

⁶⁹ Ibid.: 618.

3 Analytická část

Kapitulu s názvem Analytická část považuji za stěžejní ve své diplomové práci. Popíšu v ní, jakým způsobem jsem si sestavila korpus, jak probíhala jeho analýza a k jakým výsledkům jsem dospěla. V rámci kouzelnického světa Harryho Pottera jsem se zaměřila na to, jakým způsobem byly přejímány pojmy z angličtiny do čínštiny, tj. jaké typy výpůjček byly při přejímání využity. Cílem analýzy tak bude nejenom zjistit všechny využitě typy výpůjček, ale také to, do jaké míry byly jednotlivé typy výpůjček v rámci daného korpusu zastoupeny a který z nich byl tím nejdominantnějším.

Knihy a filmy o čarodějnickém učni Harry Potterovi se okamžitě staly velmi oblíbenými a ani po více než dvaceti letech od vydání prvního dílu neztrácejí na své popularitě. Dílo zachycuje příběh mladého kouzelníka Harryho Pottera a jeho nejbližších přátel Hermiony Grangerové a Ronalda Weasleyho. Všichni studují na Škole čar a kouzel v Bradavicích. Hlavní dějovou linkou, která se táhne napříč celým příběhem, je souboj Harryho a černokněžníka známého pod jménem Voldemort. Autorka knih J.K. Rowlingová dala vzniknout celosvětovému fenoménu, který je zajímavý nejen svým příběhem, ale také svou slovní zásobou. Rowlingová vymyslela mnoho nových slov a řada z nich se dokonce začala používat v běžné konverzaci. I díky tomu je dílo o Harry Potterovi unikátní. Vzhledem k vysokému počtu neologismů v tomto díle jsem se rozhodla zkoumat právě způsob jejich přejímání do čínského jazyka.

3.1 Korpus

Jak je již výše zmíněno, k vytvoření korpusu jsem se rozhodla využít kouzelnický svět Harryho Pottera. Je však velmi důležité poznamenat, že korpus byl sestavován na základě filmového zpracování, nikoliv knižní předlohy. Filmová adaptace díla tvoří osm filmů. První film s názvem *Harry Potter a Kámen mudrců* vešel do kin v roce 2001, poslední část s názvem *Harry Potter a Relikvie smrti – část 2* spatřila světlo světa o deset let později, tedy v roce 2011.⁷⁰

⁷⁰ Knižní předloha čítá sedm dílů. Filmové zpracování má dílů osm – poslední díl *Harry Potter a Relikvie smrti* byl rozdělen na dva filmy.

Tvorba korpusu probíhala následovně: při sledování filmů jsem se zaměřila na všechna jména a názvy, které se v běžném lexiku mimo svět Harryho Pottera nepoužívají. Po zhlédnutí filmu jsem všechny takto získané pojmy zanášela do excelové tabulky. Čínské verze pojmů jsem získávala dvěma způsoby. Buď jsem je hledala v knihách, které jsem měla k dispozici, a pokud jsem je v nich nenašla, pak jsem tyto pojmy dohledávala na internetu. Nejvíce jsem pracovala se stránkou *Harry Potter Wiki* (dostupné z https://harrypotter.fandom.com/wiki/Main_Page), dále jsem doplňkově využívala stránku *Trojazyčný slovník Harryho Pottera* (dostupné z <http://slovník.hpkizi.sk/>), a při vyhledávání názvů kouzel v čínštině jsem pracovala také se stránkou *Douban dianying* (dostupné z <https://movie.douban.com/review/9906669/>). Pojmy jsou uváděny v následujícím pořadí: pojem v angličtině, pojem v čínských znacích, pojem v transkripci *pinyin*, pojem v češtině. Dále jsou řazeny podle jejich prvního výskytu ve filmovém zpracování. Takto zanesené údaje se nachází v 1. listu s názvem Celý korpus, který je součástí excelového souboru s názvem Příloha č.1_Analýza pojmů. Celá analýza je k dispozici na přiloženém CD-ROMu. Případy, kdy měl znak v čínské verzi pojmu vícero výslovností, jsem řešila s čínskou lektorkou, která mi sdělila správné znění pojmu. Poté, co jsem takto zhlédla všechny filmy, zpracovala veškeré pojmy ze všech osmi filmů a zaznamenala je do tabulky, jsem získala korpus o celkové hodnotě 340 pojmů.

3.2 Způsob zpracování

Po získání korpusu jsem všechny pojmy na základě jejich společných rysů rozdělila a vytvořila tak celkem osm skupin. První čtyři skupiny pojmů jsou *propria* (vlastní jména) a jsou jimi: *antroponyma*, *toponyma*, *zoonyma* a *chrematonyma*. Další skupina nese název kouzla, kletby a lektvary. Poslední tři skupiny jsou *apelativa* (obecná jména): skupina s názvem zvířata, tvorové a rostliny, skupina artefaktů a v poslední řadě skupina označení a titulů osob. Čtyři pojmy nebylo možné zařadit ani k jedné skupině, a proto jsem se rozhodla, že je ze své analýzy vyloučím. Jedná se o pojmy *Patronus* (patron), *Dark Mark* (znamení zla), *Splinching* (odštěp) a *Quidditch* (famfrpál).

V dalším kroku jsem si nejprve v každé ze skupin oddělila ty pojmy, které byly do čínštiny převedeny pomocí fonetického přepisu a označila jsem je písmeny FV (fonetická výpůjčka). U zbylých pojmů jsem pak začala vypisovat slova, ze kterých se skládaly,

společně s jejich překladem a údajem o tom, z jakého jazyka pocházejí. Pro překlad z angličtiny jsem používala primárně *Anglicko-český, česko-anglický slovník s výslovností*, pro překlad z čínštiny jsem pak využívala *Čínsko-český, česko-čínský slovník*. Jelikož se často objevovaly i pojmy, které byly latinského původu, pracovala jsem také s *Latinsko-českým, česko-latinským slovníkem*. Pro anglický jazyk jsem používala zkratku AJ, pro latinský jazyk zkratku LAT a ostatní jazyky jsem uváděla celým slovem. Pokud jsem některá slova nenašla ve výše zmíněných knižních slovnících, pak jsem hledala ve slovnících internetových. Nastaly i případy, kdy jsem z pojmu, který spisovatelka Rowlingová vytvořila, nedokázala dekodovat, o jaký jazyk jde nebo z jakého slova je pojem odvozen. V těchto případech jsem navštěvovala výše zmíněné stránky https://harrypotter.fandom.com/wiki/Main_Page, kde bývá u jednotlivých pojmů vysvětlena i jejich etymologie. Všechny tyto informace jsem pak zanášela do tabulek v jednotlivých excelových listech s názvem příslušné skupiny pojmů.

Poté, co jsem takto rozpracovala veškeré pojmy v korpusu, jsem začala určovat, jakým způsobem byly pojmy přejímány z jazyka zdrojového do jazyka cílového. Vymezila jsem si k tomu celkem šest kategorií, které budu blíže popisovat v následující kapitole. Nicméně i v této fázi analýzy jsem narazila na dva pojmy, u nichž jsem nebyla schopna buď identifikovat jejich původ v jazyce zdrojovém, nebo jsem naopak nedokázala jednoznačně určit, na základě jakého typu výpůjčky byl pojem do jazyka cílového převeden. Těmito pojmy byly *Nargles* (škrkny), v čínštině *nǎngōu* 螭钩 a *Caput Draconis*, v čínštině *lóngzhā* 龙渣. Proto jsem se rozhodla i tyto dva problémové pojmy z celkové analýzy vyřadit. V konečné fázi jsem tedy z celkového počtu 340 pojmů šest problémových případů vyloučila, a analýze jsem tak podrobila dohromady 334 pojmů.

Celý průběh analýzy lze rozdělit do třech stěžejních fází. První fází bylo vytvoření korpusu a následné rozdělení pojmů do skupin. Ve druhé fázi jsem k pojmům vypisovala překlady slov, ze kterých se skládaly jak ve zdrojovém, tak i v cílovém jazyce. Ve třetí, poslední fázi, jsem určovala, o jaký typ výpůjčky se na základě způsobu přejímání ze zdrojového jazyka do cílového jedná.

3.3 Kategorizace výpůjček

Na základě mnou provedené analýzy se ve vytvořeném korpusu objevilo celkem šest druhů výpůjček. Při jejich kategorizaci jsem vycházela především z definic, které ve svých článcích o výpůjčkách uvedla doktorka Heřmanová – Novotná (podrobněji viz kapitola Výpůjčky). Výpůjčky ve svém korpusu jsem tedy definovala následovně:

FV: fonetické výpůjčky – převedení fonetické podoby z jazyka zdrojového do jazyka cílového.

K: kalky – přímé překlady.

- **K+:** kalk, který je přímým překladem doplněným o lexikální morfém.

HV: hybridní výpůjčky – výpůjčky obsahující fonetickou složku zdrojového jazyka a sémantickou složku cílového jazyka.

SV: sémantické výpůjčky – využití již existujícího slova jazyka cílového.

NOS: nově odvozená slova – slova, jejichž morfémy jsou v synonymním vztahu s morfémy jazyka zdrojového. K této kategorii jsem řadila i taková slova, jejichž morfémy jsou v hyponymně-hyperonymním vztahu k morfémům jazyka zdrojového. Pak do této kategorie řadím také slova, jejichž morfémy s morfémy jazyka zdrojového sice nejsou čistě synonymní, nicméně mezi nimi lze sledovat určitou souvislost. Je důležité podotknout, že jsem zde zařadila také ty případy, ve kterých byl nejméně jeden morfém jazyka cílového v jednom z výše popsaných vztahů k morfému v jazyce zdrojovém.

NV: nesouvisející výpůjčky – jako nesouvisející výpůjčku jsem si definovala ta slova, u nichž nelze sledovat žádnou souvislost mezi morfémy jazyka zdrojového s morfémy jazyka cílového, nebo je jejich souvislost natolik vágní, že ji v rámci této práce nepovažuji za relevantní.

3.4 Výsledky analýzy jednotlivých skupin pojmů

V této kapitole podrobně rozepíšu, k jakým výsledkům jsem došla v rámci jednotlivých skupin pojmů. Budu uvádět, jaké je zastoupení jednotlivých kategorií výpůjček v dané skupině, u každé z kategorií uvedu příklady, a pokud se mezi pojmy objevil něčím zajímavý případ, tak jej opatřím komentářem.

3.4.1 Antroponyma

Antroponymy chápeme ta propria, která označují osobu či skupinu osob.⁷¹ V rámci daného korpusu se jedná o nejpočetnější skupinu pojmů s celkovým počtem 120 položek. Objevují se zde kompletní jména osob jako *Albus Dumbledore* (Albus Brumbál), přezdívký jako *Mooney* (Náměsíčník), ale také pouze části jmen – buď jen křestní jméno jako *Marge*, nebo naopak jen příjmení-*Yaxley*.

Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny antroponym:

- **FV: Harry Potter** – jméno hlavní postavy bylo do čínštiny převedeno foneticky jako *hālì bōtè* 哈利波特.
Draco Malfoy – jméno Harryho spolužáka a nepřítele bylo do čínštiny přejato taktéž pomocí fonetické výpůjčky *délākē mǎ'ěrfú* 德拉科·马尔福.
- **HV: Madam Hooch** (Madam Hoochová) – jméno bradavické učitelky bylo do čínštiny převedeno jako *huòqí fūrén* 霍琦夫人. Anglickému výrazu „paní, dáma“ *madam* zde odpovídá čínské slovo „paní, choť, madam“ *fūrén* 夫人. Příjmení *Hooch* bylo do čínštiny foneticky převedeno jako *huòqí* 霍琦.
Nearly Headless Nick (Skorobezhlavý Nick) – přezdívký ducha nebelvírské koleje, který je charakteristický tím, že po popravě mu hlava na těle drží jen malým kouskem, byla do čínštiny přejata jako *chàdiǎnméitóu de níkè* 差点没头的尼克. Na základě anglických slov „skoro“ *nearly* a „bezhlavý“ *headless* byla v čínské přejímce využita slova „málem, taktak“ *chàdiǎn* 差点 „nemít“ *méi* 没 a „hlava“ *tóu* 头. Jméno *Nick* bylo přejato foneticky jako *níkè* 尼克.
- **K: Wormtail** (Červíček) – přezdívký Petera Pettigrewa byla do čínštiny přejata jako *chóngwěiba* 虫尾巴. Tato přezdívký se skládá z anglických slov „červ“ *worm* a „ocas“ *tail*. Do čínštiny byla tato přezdívký doslovně přeložena pomocí slov „hmyz, červ“ *chóng* 虫 a „ohon, chvost, ocas“ *wěiba* 尾巴.

⁷¹ LOTKO 2003: 16.

Half-Blood Prince (Princ dvojí krve) – přezdívka Severuse Snapea, která odkazovala k jeho smíšenému původu, byla do čínštiny převedena jako *hùnxuè wángzǐ* 混血王子. Anglický název se skládá ze slov „míšený“ *half-blood* a „princ“ *prince*. Čínské jméno vzniklo na základě doslovného překladu a skládá se ze slov „míšený“ *hùnxuè* 混血 a „princ“ *wángzǐ* 王子.

- NOS: **Moaning Myrtle** (Ufňukaná Uršula) – přezdívka bradavického ducha byla do čínštiny přejata jako *kūqì de táojīnniáng* 哭泣的桃金娘. Z anglického „sténání, bědování“ *moaning* a „myrta“ *myrtle* do čínštiny přejato pomocí slov „plakat, štkát“ *kūqì* 哭泣 a *táojīnniáng* 桃金娘, jenž označuje druh myrty.

Dark Lord (Pán zla) – jedna z Voldemortových přezdívek byla do čínštiny převedena jako *hēimówáng* 黑魔王. Anglický název se skládá ze slov „tma, tmavý, temnota“ *dark* a „pán“ *lord*. V čínštině byla tato přezdívka přejata pomocí slov „černý, temný, tajemný“ *hēi* 黑 a „d'ábel, kníže pekel, zloduch“ *mówáng* 魔王.

- NV: **You-know-who** (Ty-víš-kdo) – další z Voldemortových přezdívek, kterou kouzelníci používají, aby nemuseli vyslovit jeho jméno, byla do čínštiny přejata jako *shénmìrén* 神秘人. Tato přezdívka je složena z anglických slov „ty“ *you*, „vědět“ *know* a „kdo“ *who*. V čínštině se v tomto případě nedrželi významů slov v jazyce zdrojovém a rozhodli se vytvořit vlastní pojmenování složené ze slov „tajemný, záhadný“ *shénmì* 神秘 a „člověk“ *rén* 人.

Nejproduktivnější kategorií výpůjček v rámci antroponym jsou fonetické výpůjčky. Ty tak s celkovým počtem 101 položek zaujímají 84,2 %. Za nimi následují hybridní výpůjčky, kterých je 10 a odpovídá jim tak hodnota 8,3 %. Kalky i nově odvozená slova se na tvorbě výpůjček podílely čtyřmi položkami (u kalků jsou pak dvě položky označeny jako K+), každá z těchto kategorií tak zaujímá 3,3 %. Poslední kategorií, která se ve skupině antroponym objevila, jsou nesouvisející výpůjčky. Ta se zde vyskytla pouze v jednom případě, její hodnota je tudíž 0,8 %.

Graf 1: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině antroponym

Během analýzy antroponym jsem narazila na zajímavý případ v podobě jména *Cho Chang*. Zamýšlela jsem se nad tím, kde vzala spisovatelka Rowlingová inspiraci k vytvoření tohoto jména čínské studentky a domnívám se, že je vytvořila na základě Wade-Gilesovy transkripce. Do čínštiny pak bylo toto jméno převedeno jako *qiū zhāng* 秋张. Slabika *cho* však bývá do pinyinu transkribována jako *zhuo*, a naopak *qiu* bývá do Wade-Gilesovy transkripce transkribováno jako *ch'iu*. Příjmení pak bylo přejato správně, jelikož *chang* odpovídá pinyinovému přepisu *zhang*.⁷² Z toho důvodu, že při přejímání tohoto jména byla zohledňována jeho zvuková stránka, jsem se rozhodla hodnotit způsob přejímání tohoto jména jako fonetickou výpůjčku.

3.4.2 Toponyma

Další analyzovanou skupinou pojmů jsou toponyma. Jako toponyma jsou označována geografická propria, tedy lokální a geografické názvy.⁷³ Tato skupina je v rámci daného korpusu zastoupena celkem 28 položkami. Jsou zde zahrnuty nejen

⁷² <https://www.britannica.com/topic/Wade-Giles-romanization>

⁷³ LOTKO 2003: 118.

geografické názvy ulic, měst aj., ale řadila jsem zde i názvy různých obchodů a institucí, jako jsou vězení *Azkaban* nebo banka *Gringotts* (U Gringottových).

Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny toponym:

- **K: King's Cross Station** (Nádraží King's Cross) – název nádraží, ze kterého odjížděl vlak do Bradavic, byl do čínštiny převeden jako *guówáng shízì chēzhàn* 国王十字车站. Název byl z anglických slov „král“ *king*, „kříž“ *cross* a „stanice, nádraží“ *station* do čínštiny doslovně přeložen pomocí slov „král“ *guówáng* 国王, „kříž“ *shízì* 十字 a „nádraží, stanice“ *chēzhàn* 车站.

Honeydukes (Medový ráj) – název známého obchodu se sladkostmi, který se nachází v Prasinkách, se v čínštině objevuje jako *fēngmì gōngjué* 蜂蜜公爵. V angličtině je název složen ze slov „med“ *honey* a „vévoda“ *duke* a do čínštiny byl doslovně přeložen pomocí slov „med“ *fēngmì* 蜂蜜 a „vévoda“ *gōngjué* 公爵.

- **FV: Budleigh Babberton** (Blábolivý Brod) – název vesnice, ve které se schovával Horacio Křiklan, byl do čínštiny přejat pomocí fonetické výpůjčky *bādélái bābódùn* 巴德莱·巴伯顿.

Tinworth (Plechová Lhota) – název vesnice, v níž po svatbě bydleli Bill Weasley a Fleur Delacour, byl do čínštiny převeden na základě fonetického přepisu jako *dīngwòsī* 叮沃斯.

- **HV: Zonko's Joke Shop** (Taškářovy žertovné předměty) – název jednoho z obchodů v Prasinkách byl do čínštiny převeden jako *zuōkē xiàohuadiàn* 佐科笑话店. Jméno *Zonko* bylo do čínštiny přejato foneticky jako *zuōkē* 佐科. Zbytek pojmu byl převeden následujícím způsobem: z anglického „vtip, žert“ *joke* a „obchod“ *shop* do čínštiny převedeno pomocí slov „vtip, anekdota“ *xiàohua* 笑话 a „obchod“ *diàn* 店.

Grimmauld place (Grimmauldovo náměstí) – jedná se o název ulice, ve které měla sídlo rodina Blacků, jež později sloužilo jako základna a útočiště pro členy Fénixova řádu. V čínštině tento název najdeme jako *gélīmò guǎngchǎng* 格里莫广场. Jméno *Grimmauld* bylo do čínštiny přejato fonetickou výpůjčkou *gélīmò*

格里莫 a anglickému slovu „náměstí“ *place* byl přiřazen čínský ekvivalent „náměstí“ *guǎngchǎng* 广场.

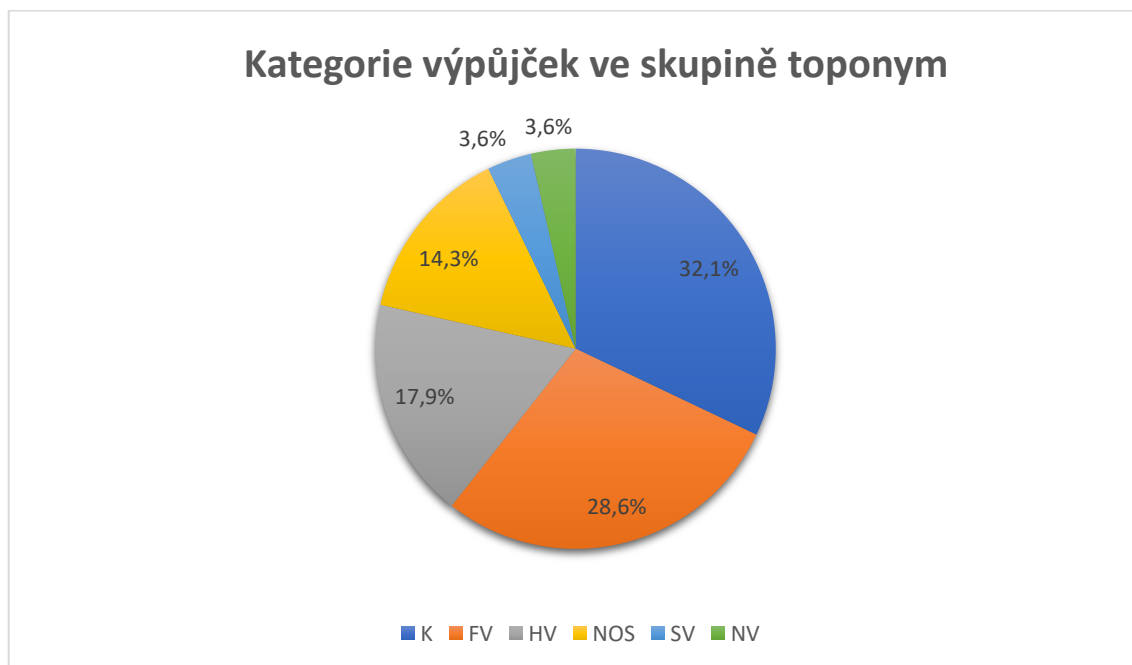
- **NOS: Room of Requirement** (Komnata nejvyšší potřeby) – název komnaty, která se studentovi nabídla jen tehdy, když ji opravdu potřeboval, byl do čínštiny přejat jako *yǒuqiú bì yīng wū* 有球必应屋. Z anglických slov „pokoj“ *room* a „požadavek“ *requirement* do čínštiny přejato pomocí idiomu „poskytnout, co je požadováno“ *yǒuqiú bì yīng* 有球必应 a slova „dům, budova, místnost“ *wū* 屋.

Shrieking Shack (Chroptící chýše) – název opuštěného domu v Prasinkách, jenž je proslulý tím, že se v něm ozývají nejrůznější výkřiky, byl do čínštiny přejat jako *jiānjiào péngwū* 尖叫棚屋. Anglický název je odvozen od slov „ječet, vriskat“ *shriek* a „chatrč, bouda“ *shack*. V čínštině je přejímka tohoto názvu složena ze slov „křičet, vriskat“ *jiānjiào* 尖叫, „kůlna, barák“ *péng* 棚 a „dům, budova, místnost“ *wū* 屋.

- **SV: Chamber of Secrets** (Tajemná komnata) – název komnaty, kterou v Bradavicích tajně vybudoval Salazar Zmijozel, byl do čínštiny přejat jako *mìshì* 密室. Z anglických slov „komnata“ *chamber* a „tajemství“ *secret* do čínštiny převedeno pomocí již existujícího slova „tajná místnost, skrytá komnata“ *mìshì* 密室.
- **NV: Flourish and Blotts** (Krucánky a Kaňoury) – název knihkupectví v Příčné ulici byl do čínštiny převeden jako *lǐhén shūdiàn* 丽痕书店. Název knihkupectví se skládá z anglického slova „kvést, dařit se, bujet, kudrlinka“ *flourish* a *blotts* (toto slovo bylo vytvořeno na základě anglického *blotch/blot* „skvrna, kaňka“). V čínštině pro vytvoření názvu tohoto knihkupectví zvolili slova „krásný“ *lǐ* 丽, „stopa, otisk, známka“ *hén* 痕 a „knihkupectví“ *shūdiàn* 书店. Mezi jednotlivými slovy jazyka zdrojového a cílového sice můžeme vidět určitou souvislost, avšak dle mého názoru je natolik vágní, že jsem se rozhodla tuto výpůjčku klasifikovat právě jako nesouvisející výpůjčku.

Co se nejproduktivnější kategorie výpůjček této skupiny týče, pak je na prvním místě kategorie kalků. Těch mezi toponymy nalezneme celkem devět (dvě položky jsou označeny jako K+), v procentech tedy 32,1 %. Za nimi následují fonetické výpůjčky,

kterých je celkem osm a zaujímají tak 28,6 %. Hybridní výpůjčky se mezi toponymy objevily v pěti případech a jejich procentuální hodnota je 17,9 %. Nově odvozená slova jsou zde zastoupena ve čtyřech případech, v procentech je to pak 14,3 %. Syntaktické výpůjčky i nesouvisející výpůjčky se mezi toponymy objevily po jednom případě, oběma tak náleží procentuální hodnota 3,6 %.

Graf 2: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině toponym

I ve skupině toponym se našel případ, který je vhodné blíže okomentovat. Jedná se o název *Knockturn Alley* (Obrtlá ulice), v čínštině *fāndào xiàng* 翻到巷. Tento název Rowlingová vytvořila pomocí slovní hříčky ze slova *nocturnally* (stejně jako vznikl název *Diagon Alley* ze slova *diagonally*), které odkazuje k noci a temnotě. Při přejímání do čínštiny byla zohledňována pouze výsledná podoba názvu. Z anglických slov „rána, klepat“ *knock*, „točit, obracet“ *turn* a „alej, ulička“ *alley* byl tento název do čínštiny převeden pomocí slov „obrátit“ *fāndào* 翻到 a „ulička“ *xiàng* 巷. Problém u tohoto názvu byl takový, že jsem dlouho váhala, ke které z kategorií výpůjček jej zařadit, jelikož nebyla přeložena všechna slova jazyka zdrojového. Možnost zařadit jej do kategorie kalků jsem tak i přesto, že slova *turn* a *alley* byla přeložena doslovně, vyloučila. Jedinou schůdnou možností se mi jevila kategorie nově odvozených slov, a tak jsem k ní tento název zařadila.

3.4.3 Zoonyma

Zoonyma jsou vlastní jména živočichů. Lze je rozdělit na pravá a nepravá zoonyma. Pravá zoonyma označují jména skutečných živočichů a nepravá zoonyma naopak označují jména smyšlených živočichů.⁷⁴ V analyzovaném korpusu se nachází celkem 19 zoonym jak pravých, tak i nepravých. Objevují se tak mezi nimi například jména sov – *Hedwig* (Hedvika), psů – *Ripper* (Raťafák) nebo skřetů – *Kreacher* (Krátura).

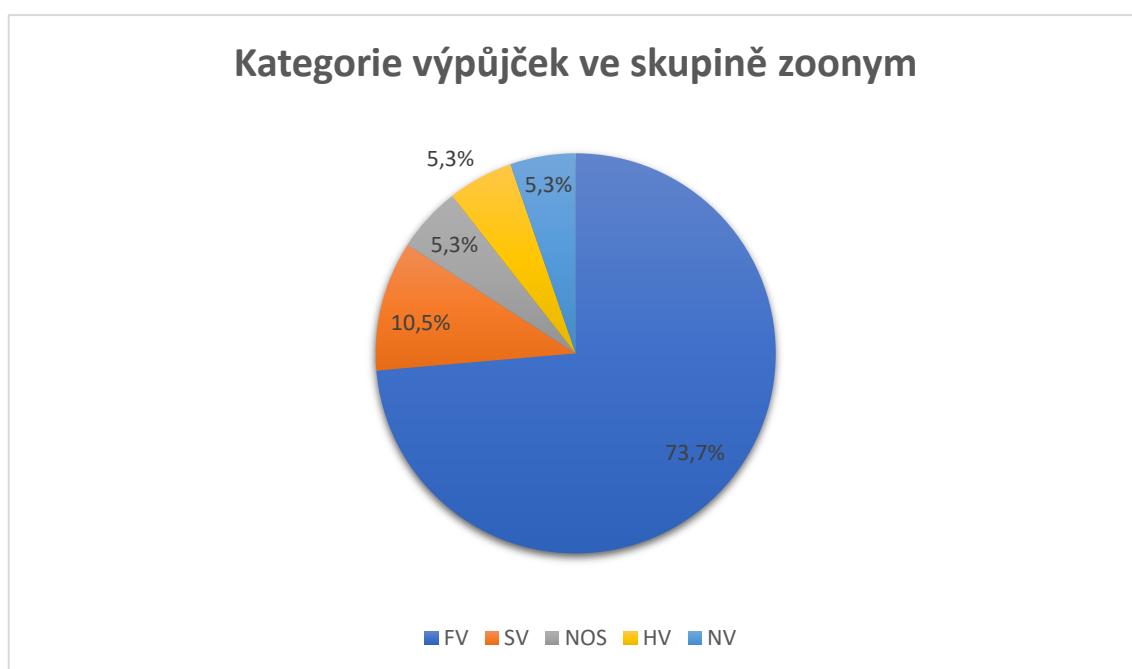
Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny zoonym:

- **FV: Aragog** – jméno Hagridova velkého pavouka bylo do čínštiny převedeno pomocí fonetické výpůjčky *ālāgēkè* 阿拉戈克.
- **SV: Grim** (Smrtonoš) – jméno psa, který se zjevoval jako znamení něčeho zlého, bylo do čínštiny přejato jako *bùxiáng* 不祥. Anglické slovo „krutý, ponurý, chmurný“ *grim* bylo do čínštiny přejato skrze již existující slovo „zlověstný, nepříznivý“ *bùxiáng* 不祥.
Griphook – jméno skřeta, který pracoval v Gringottově bance a který Harrymu pomohl dostat se do trezoru Bellatrix Lastrengové, bylo do čínštiny přejato jako *lāhuán* 拉环. Anglický název je kombinací slov „rukojeť, uchopení“ *grip* a „háček, skoba, háček“ *hook*. Na základě významů slov bylo toto jméno do čínštiny přejato pomocí již existujícího slova „páskové držadlo“ *lāhuán* 拉环.
- **NOS: Fang** (Tesák) – jméno Hagridova psa se v čínštině objevuje jako *yáyá* 牙牙. Pro přejímku anglického slova „tesák“ *fang* byla využita reduplikace čínského slova „zub“ *yá* 牙.
- **HV: Mrs Norris** (Paní Norrisová) – jméno kočky školníka Filche bylo do čínštiny přejato jako *luòlīsī fūren* 洛丽丝夫人. Jméno *Norris* bylo převedeno pomocí fonetické výpůjčky *luòlīsī* 洛丽丝, a zkratce „paní“ *Mrs* odpovídá čínské slovo „paní, choť, madam“ *fūren* 夫人.
- **NV: Scabbers** (Prašivka) – jméno Ronovy krysy bylo do čínštiny převedeno jako *bānbān* 斑斑. Toto jméno vytvořila Rowlingová na základě anglického slova

⁷⁴ ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY 2002: 204.

„svrab, strup“ *scab*. V čínštině zvolili pro pojmenování krysy reduplikaci slova „skvrna“ *bān* 斑.

V této skupině slov se na přejímání slov v drtivé většině podílely fonetické výpůjčky. Ty tak s počtem 14 položek zaujímají celkem 73,7 % všech výpůjček v rámci zoonym. Za nimi následují syntaktické výpůjčky, které v této skupině najdeme celkem dvě, v procentech tedy 10,5 %. Nově odvozená slova, hybridní výpůjčky a nesouvisející výpůjčky byly v rámci zoonym zastoupeny pouze jedním zástupcem a každé z těchto kategorií tak náleží hodnota 5,3 %.

Graf 3: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině zoonym

3.4.4 Chrematonyma

Jako chrematonyma jsou definována ta vlastní jména, která označují lidské výtvoř nespojené s krajinou, např. společenské jevy, instituce, výrobky atd.⁷⁵ V korpusu se

⁷⁵ LOTKO 2003: 47.

nachází celkem 30 názvů, které jsem klasifikovala jako chrematonyma. Jedná se především o názvy výrobků.

Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny chrematonym:

- **K: Daily Prophet** (Denní věštec) – název těchto kouzelnických novin byl do čínštiny přejat jako *yùyánjiā rìbào* 预言家日报. Anglická slova „denní, deník“ *daily* a „prorok, věštec“ *prophet* byla do čínštiny doslovně přeložena pomocí slov „prorok, věštec“ *yùyánjiā* 预言家 a „denní noviny, deník“ *rìbào* 日报.

Resurrection Stone (Kámen vzkříšení) – název jedné z relikvií smrti, díky níž bylo možné přivést mrtvé zpět mezi živé, najdeme v čínštině pod pojmem *fùhuóshí* 复活石. Anglický název se skládá ze slov „vzkříšení, zmrtvýchvstání“ *resurrection* a „kámen“ *stone* a do čínštiny byl doslovně přeložen s využitím slov „oživnout, vzkříšení“ *fùhuó* 复活 a „kámen“ *shí* 石.

- **NOS: Goblet of Fire** (Ohnivý pohár) – název této trofeje, kterou získává výherce Turnaje tří kouzelníků, se v čínštině objevuje jako *huǒyàn bēi* 火焰杯. V angličtině je název složen ze slov „pohár“ *goblet* a „oheň“ *fire*. K vytvoření tohoto jména v čínštině pak bylo využito slov „plamen“ *huǒyàn* 火焰 a „šálek, hrnek, sklenice, číše“ *bēi* 杯.

Sorting Hat (Moudrý klobouk) – název klobouku, jehož hlavním posláním je rozřazovat studenty do jednotlivých kolejí na základě jejich vlastností, byl do čínštiny přejat jako *fēnyuàn mào* 分院帽. V angličtině se název skládá ze slov „třídění“ *sorting* a „klobouk“ *hat*. Název klobouku byl do čínštiny přejat pomocí slov „dělit, členit, rozdělit“ *fēn* 分, „instituce, ústav, institut“ *yuàn* 院 a „čepice, klobouk“ *mào* 帽.

- **FV: Gryffindor** (Nebelvír), **Hufflepuff** (Mrzimor), **Ravenclaw** (Havraspár) a **Slytherin** (Zmijozel) – názvy všech čtyřech bradavických kolejí byly v čínštině opatřeny fonetickými výpůjčkami *gélánfēnduō* 格兰芬多, *hèqípàqí* 赫奇帕奇, *lāwénkèláo* 拉文克劳 a *sīlāitèlín* 斯莱特林 (ve stejném pořadí jako výše). Fonetické přepisy všech čtyřech bradavických kolejí jsou také jedinými fonetickými výpůjčkami ve skupině chrematonym.

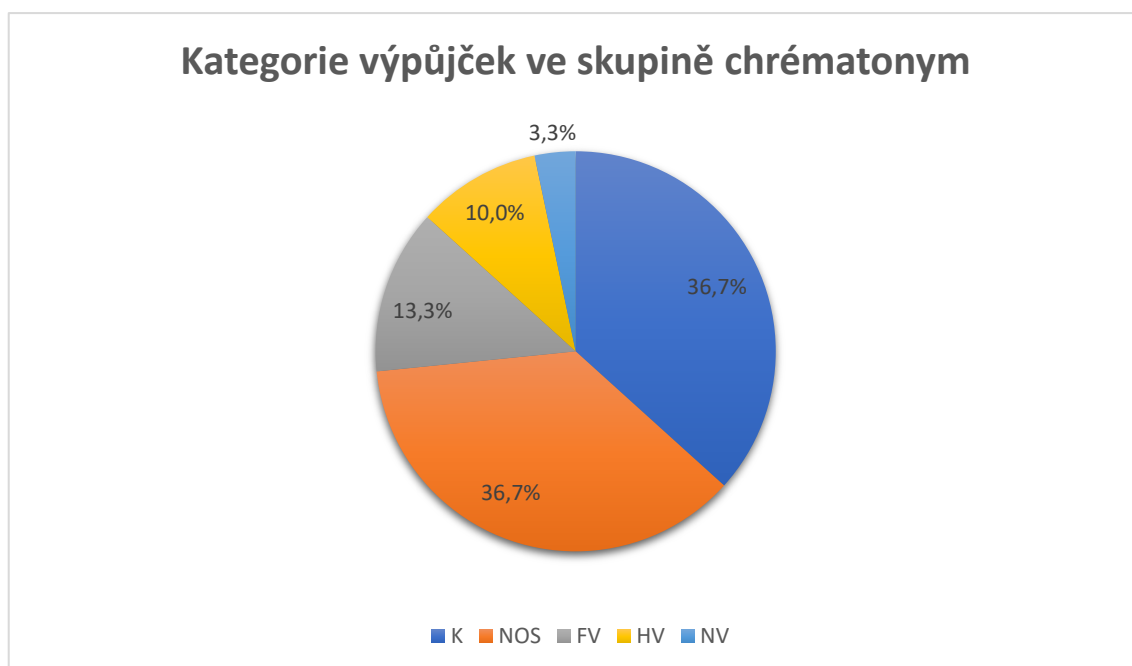
- **HV: Bettie Bott's Every Flavor Beans** (Bertíkovy lentilky tisíckrát jinak) – tato cukrovinka se v čínštině objevuje pod názvem *bǐbǐ duōwèidòu* 比比多味豆. Jméno *Bettie Bott* bylo do čínštiny přejato pomocí fonetické výpůjčky *bǐbǐ* 比比. Anglickým slovům „každý“ *every*, „příchuť“ *flavor* a „fazolka“ *bean* pak byly přiřazeny čínské ekvivalenty „početný“ *duō* 多, „chuť, příchuť“ *wèi* 味 a „bob, boby“ *dòu* 豆.

Order of Merlin (Merlinův řád) – název ocenění, které získávají kouzelníci za mimořádné přínosy kouzelnickému světu, byl do čínštiny přejat jako *méilín juéshìtuán* 梅林爵士团. Název v angličtině je složen ze slova „řád“ *order* a jména *Merlin*. To bylo do čínštiny přejato pomocí fonetické výpůjčky *méilín* 梅林. Zbytek pojmu v čínštině tvoří slova „rytíř“ *juéshì* 爵士 a „skupina, organizace, společnost“ *tuán* 团.

- **NV: The Quibbler** (Jinotaj) – jméno tohoto časopisu v čínštině najdeme pod názvem *chàngchàngfǎndiào* 唱唱反调. Pro vytvoření tohoto názvu se Rowlingová inspirovala slovem „hrát si se slovíčky“ *quibble*. V čínštině název vytvořili pomocí reduplikovaného slova „zpívat“ *chàng* 唱 a slova „různé melodie, opačný pohled na věc“ *fǎndiào* 反调.⁷⁶

Nejvíce zástupců v této skupině mají kalky (dvě položky jsou označeny jako K+) a nově odvozená slova. Obě tyto kategorie čítají celkem 11 položek, a tak každé z nich odpovídá hodnota 36,7 %. Za nimi následují čtyři fonetické výpůjčky s procentuální hodnotou 13,3 %. Hybridní výpůjčky se mezi chrematonymy objevily ve třech případech, jejich procentuální zastoupení tak je 10 %. Poslední kategorií, která byla v rámci chrematonym realizována, jsou nesouvisející výpůjčky, které zde mají jednoho zástupce. Procentuální hodnota jejich zastoupení tak je 3,3 %.

⁷⁶ Bližší komentář k tomuto případu se nachází níže v kapitole Další druhy motivace při přejímání pojmů.

Graf 4: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině chrematonym

Ve skupině chrematonym bych ráda okomentovala tři případy výpůjček. Prvním z nich je *Dumbledore's Army* (Brumbálova armáda), v čínštině *dèngbùlìduō jūn* 邓布利多军. Standardně by se převedení tohoto názvu do čínštiny klasifikovalo jako hybridní výpůjčka, já jsem jej však v tomto případě klasifikovala jako kalk. Je to z toho důvodu, že příjmení ředitele Bradavic *Dumbledore* (*dèngbùlìduō* 邓布利多) je již od prvního dílu opakovaným pojmem, tudíž na něj v páté části filmu, kdy název *dèngbùlìduō jūn* 邓布利多军 zazní poprvé, pohlížím na jako již zaběhlé slovo v rámci daného lexika. Pokud se během analýzy objevovaly podobné případy, jako je tento, pak jsem u nich uplatňovala stejnou strategii jako zde.

Druhým případem je pojem *Mirror of Erised* (Zrcadlo z Erisedu), v čínštině *ēlǐsī mójìng* 厄里斯魔镜. Název vychází z anglického slova „zrcadlo“ *mirror* a dále z palindromu slova „touha, přání“ *desire*. Název by se tak dal přeložit jako „Zrcadlo přání“. V čínštině se název skládá z fonetické výpůjčky *ēlǐsī* 厄里斯 a slov „kouzlo, mystický, ďábel“ *mó* 魔 a „zrcadlo“ *jìng* 镜. Autoři čínského překladu se tak buď záměrně vyhnuli tomu pokusit se vytvořit stejným způsobem název v čínštině, nebo špatně dekodovali slovo *erised*.

Posledním případem v rámci chrematonym, který bych ráda okomentovala, je pojem *the Elder Wand* (Bezová hůlka), v čínštině *lǎomózhàng* 老魔杖. Anglický název

se skládá ze slov „černý bez, starší“ *elder* a „hůlka“ *wand*. V čínštině se název skládá ze slov „starý“ *lǎo* 老, „kouzlo, mystický, ďábel“ *mó* 魔 a „hůlka“ *zhàng* 杖. Problém nastává právě u překladu slova *elder*. V tomto případě je relevantní pouze význam „černý bez“, jelikož tato nejmocnější hůlka byla vyrobená ze dřeva černého bezu. S největší pravděpodobností tak došlo ke špatnému pochopení ze strany čínských překladatelů, jelikož k převedení do čínštiny se drželi významu „starší“.

3.4.5 Kouzla, kletby a lektvary

Jak již název samotný napovídá, do této skupiny jsem řadila veškeré názvy kouzel, jako například *Bubble-Head Charm* (Bublinové kouzlo), zaklínadla, která vedla k jejich realizaci jako *Obliviate!* (Zapomeňte!), a také názvy lektvarů jako *Elixir of Life* (Elixír života). Takových pojmů se v korpusu nachází celkem 91, což činí kouzla, kletby a lektvary druhou nejvíce zastoupenou skupinou pojmů daného korpusu.

Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny kouzel, kleteb a lektvarů:

- **NOS: Ageing potion** (Postaršovací lektvar) – lektvar, který udělá člověka na určitý čas starším, byl do čínštiny přejat jako *zēnglíngjì* 增龄剂. Název se skládá z anglických slov „stárnutí, stárnoucí“ *ageing* a „lektvar“ *potion*. Do čínštiny byl název převeden pomocí slov „zvyšovat“ *zēng* 增, „věk“ *líng* 龄 a „preparát“ *jì* 剂. **Oculus reparo!** – zvolání kouzla, které se používá ke spravení rozbitých brýlí, bylo do čínštiny převedeno jako *yǎnjīng huīfù rúchū* 眼睛恢复如初. Toto zvolání spisovatelka vytvořila kombinací latinských slov „oko“ *oculus* a „znovu sjednat, napravit“ *reparo*. V čínštině se zvolání tohoto kouzla skládá ze slov „oko“ *yǎnjīng* 眼睛, „obnovit, znovu nabýt“ *huīfù* 恢复 a „jako předtím“ *rúchū* 如初.
- **NV: Imperio!** – provolání jedné z nejnebezpečnějších kleteb, která způsobuje to, že oběť je zcela pod kontrolou toho, kdo ji aplikoval, byla do čínštiny přejata jako *húnpò chūqiào* 魂魄出窍. Provolání této kletby Rowlingová odvodila z latinského slova „rozkazovat, vládnout“ *imperium*. K převedení do čínštiny bylo

využito slov „duše“ *húnpò* 魂魄, „vydávat, poskytovat“ *chū* 出 a „otvor, klíč“ *qiào* 窍.

Expelliarmus! – zvolání tohoto kouzla, které má za cíl vymrstit z rukou protivníka cokoli, co právě drží, bylo do čínštiny přejato jako *chú nǐ wǔqì* 除你武器. Ke stvoření tohoto zvolání využila Rowlingová latinských slov „z, ze“ *ex*, „hýbat“ *pellere* a „náčiní, zbroj“ *arma*. Do čínštiny byla pro přejímku využita slova „odstraňovat“ *chú* 除, „ty“ *nǐ* 你 a „zbraň“ *wǔqì* 武器.

- **K: Petrificus totalus!** – zvolání kletby, kterou kouzelník zcela paralyzuje svého protivníka, bylo do čínštiny přejato jako *tǒngtǒng shíhuà* 统统石化. K vytvoření tohoto zvolání Rowlingová využila anglických slov „zkamenět“ *petrify* a „celkový, celek“ *total*. Do čínštiny pak bylo toto zvolání doslovně přeloženo pomocí slov „zcela, kompletně“ *tǒngtǒng* 统统 a „zkamenět“ *shíhuà* 石化.

Unforgivable curses (Kletby, které se nepromíjejí) – označení třech nejhorších kleteb (kletba Imperius, kletba Cruciatu a vražedná kletba), jejichž použitím si kouzelník vyslouží ty nejpřísnější tresty, bylo do čínštiny přejato jako *bùkěráoshù zhòu* 不可饶恕咒. Název pochází z anglických slov „neodpustitelný, nepromínutelný“ *unforgivable* a „kletba“ *curse*. Ta byla do čínštiny doslovně přeložena s užitím slov „nelze, ne-“ *bùkě* 不可, „prominout, odpustit“ *ráoshù* 饶恕 a „proklínat, zaklínání, kouzlo“ *zhòu* 咒.

- **FV: Wingardium leviosa!** – zvolání kouzla, které způsobuje to, že objekt začne levitovat, bylo do čínštiny převedeno pomocí fonetické výpůjčky *yǔjiādíímǔ lèwéi'àosà* 羽加迪姆勒维奥萨.

Harmonia nectere pasus! – zvolání kouzla, které se používá k opravě a znovuvvedení Rozplývavé skříně do provozu, bylo v čínštině opatřeno fonetickou výpůjčkou *hāmòníyà nàikètǎruì pàsèsī* 哈莫尼亚奈克塔瑞帕瑟斯.

- **SV: Fianto duri!** – zvolání kouzla, jež se používá v kombinaci s obrannými kouzly pro jejich posílení, bylo do čínštiny přejato jako *gùruòjīntāng* 固若金汤. Rowlingová vytvořila toto zvolání na základě latinských slov „stát se“ *fio* a „tvrdý, zatvrzelý, odolat, vytrvat“ *duro*. V čínštině se rozhodli tomuto zvolání přiřadit již existující idiom „silně opevněný, nedobytný, nedotknutelný“ *gùruòjīntāng* 固若金汤.

Reducto! – provolání kouzla, jehož použitím jsou pevné předměty rozdrčeny na prach, bylo do čínštiny přejato jako *fěshēnsuīgǔ* 粉身碎骨. Provolání je odvozeno z anglického slova „zmenšit, snížit“ *reduce* a pro jeho převedení do čínštiny byl využit již existující idiom „rozdrtit někoho na prach“ *fěshēnsuīgǔ* 粉身碎骨.

- **HV: Alohomora!** – zvolání kouzla, pomocí něhož jsou odemýkány dveře, okna atd., bylo do čínštiny přejato jako *ālāhuò dòngkāi* 阿拉霍洞开. Pro vytvoření tohoto zvolání si Rowlingová vypůjčila slovo pocházející z afrických jazyků *alohomora*, což znamená „příznivý ke zlodějům“. Do čínštiny bylo slovo přejato pomocí fonetické výpůjčky *ālāhuò* 阿拉霍 a slova „být otevřen dokořán“ *dòngkāi* 洞开.

Vipera evanesca! – provolání kouzla, které se používá ke zmizení hadů, bylo do čínštiny přejato jako *shéshé, āiwéinískǎ* 蛇蛇, 哎唯尼斯卡. Spisovatelka k vytvoření tohoto zvolání využila latinská slova *vipera*, jež odkazuje k rodu jedovatých zmijí, a *evanesco* s významem „rozplynout se, vytratit se“. První ze slov bylo do čínštiny přejato pomocí reduplikace slova „had“ *shé* 蛇, zatímco pro druhé slovo byla využita fonetická výpůjčka *āiwéinískǎ* 哎唯尼斯卡.

Nejvíce zastoupenou kategorií výpůjček této skupiny jsou nově odvozená slova s počtem 40 případů a s procentuální hodnotou 44 %. Za nimi následují nesouvisející výpůjčky, kterých se ve skupině nachází 18 a odpovídá jim tak hodnota 19,8 %. Kategorie kalků zde má 14 svých zástupců (pět z nich je označeno jako K+), v procentech tedy 15,4 %. Fonetické výpůjčky byly realizovány v 11 případech a zaujímají tak 12,1 % této skupiny. Pětí položkami zastupují svou kategorii syntaktické výpůjčky, v procentech je to tedy 5,5 %. Poslední zastoupenou kategorií v rámci skupiny kouzel, kleteb a lektvarů jsou hybridní výpůjčky, a ty zde nalezneme ve třech případech, jejich procentuální hodnota je tak 3,3 %.

Graf 5: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině kouzel, kleteb a lektvarů

V rámci skupiny kouzla, kletby a lektvary bych ráda blíže okomentovala čtyři případy. Prvním z nich je provolání kouzla *Alarte Ascendare!*, do čínštiny přejaté jako *wālātài āshédéli* 瓦拉太, 啊蛇德哩. Jedná se o kouzlo, pomocí něhož jsou objekty vymršťeny do vzduchu. Toto kouzlo se objevilo ve filmech jen jednou, a to ve druhém díle s názvem *Harry Potter a Tajemná komnata*, kdy jej použil Zlatoslav Lockhart ve snaze zbavit se hada, kterého na Harryho Pottera poštal Draco Malfoy. Provolání tohoto kouzla bylo odvozeno z latinských slov „křídlatý“ *alata* a „vystupovat“ *ascendere*. Čínská přejímka *wālātài āshédéli* 瓦拉太, 啊蛇德哩 je tedy evidentní fonetickou výpůjčkou. Za povšimnutí však stojí to, že v druhé části této fonetické výpůjčky se nachází znak „had“ *shé* 蛇. Autoři přejímky se tak nechali inspirovat jednou konkrétní realizací kouzla. Pokud jsem se během analýzy dostala do bodu, kdy jsem se rozhodovala, zda upřednostním fonetickou nebo sémantickou složku, pak jsem se vždy přiklonila k sémantické složce, kterou jsem tak nadřazovala složce fonetické. V tomto případě bych tak přejímku tohoto kouzla nepovažovala za fonetickou výpůjčku, nýbrž za hybridní výpůjčku. Nicméně zde jsem udělala výjimku, jelikož znak „had“ *shé* 蛇 zde odkazuje k jednomu konkrétnímu provedení a nekoresponduje tak s významy slov zdrojového jazyka, ale také proto, že znak se objevuje přímo uprostřed foneticky vypůjčeného slova

a funguje zde spíše jako znak využitý pro fonetický přepis, který s sebou sice nese nějaký význam, ale dle mého názoru natolik vágní, že jej nepovažuji za relevantní. V konečné fázi byla tato přejímka zařazena k fonetickým výpůjčkám.

Druhým případem jsou kouzla *Lacarnum Inflamare!* a *Incendio!*. Jedná se o kouzla, jejichž hlavním úkolem je něco zapálit. Obě zvolání byla do čínštiny převedena stejným způsobem pomocí kategorie nově odvozených slov: *huǒyànxióngxióng* 火焰熊熊, vytvořeno ze slov „plamen“ *huǒyàn* 火焰 a „planoucí, hořící“ *xióngxióng* 熊熊. Mezi těmito dvěma kouzly je však významový rozdíl. První z nich, *Lacarnum Inflamare!*, je zvolání, kterým se zapaluje kouzelnický plášť protivníka. Tato informace je obsažena v samotném názvu, poněvadž ten je odvozen z latinských slov „plášť“ *lacerna* a „zapálit“ *inflamare*. Naopak druhé zvolání, *Incendio!*, odvozené z latinského slova „zapálit, roznítit“ *incendo*, slouží k zapálení libovolného objektu. Dle mého názoru je mezi těmito dvěma kouzly významový rozdíl natolik velký, že by si každé z nich zasloužilo své vlastní pojmenování.

Jako třetí případ bych ráda zmínila dvě skupinky kouzel, které přesto, že v jazyce zdrojovém sdílí stejné části názvů a jsou spjaty i významově, byly do jazyka cílového převedeny bez zohlednění této skutečnosti. První skupinkou jsou kouzla *Bombarda!* a *Bombarda Maxima!*. Zvolání prvního z kouzel způsobí, že cíl, na který je mířeno hůlkou, vybuchne malou explozí. Druhé z kouzel způsobí taktéž explozi objektu, jen v mnohem větším rozsahu. Společná část názvu kouzel je z anglického *bombard* a znamená „bombardovat“, druhé z kouzel je pak doplněno slovem *maxima*, jež je odvozeno z latinského „nejvíce“ *maxime*, a naznačuje tedy, že v druhém případě půjde o větší explozi než v případě prvním. Do čínštiny bylo kouzlo *Bombarda!* přejato pomocí fonetické výpůjčky *péngbādá* 蓬巴达. Naopak druhé kouzlo *Bombarda Maxima!* bylo do čínštiny převedeno pomocí kategorie nově odvozená slova jako *qiángli bàopò* 强力爆破. Toto zvolání se skládá ze slov „síla“ *qiángli* 强力 a „vybuchnout, demolovat“ *bàopò* 爆破.

Druhá skupinka kouzel se stejnými částmi ve zdrojovém jazyce obsahuje kouzla *Lumos!*, *Lumos Maxima!* a *Lumos Solem!*. Všechna tato kouzla mají společné to, že nějakým způsobem produkují světlo. Při zvolání kouzla *Lumos!* se kouzelníkovi rozsvítí konec hůlky, a tím se mu umožní vidět ve tmě. Při zvolání *Lumos Maxima!* dojde ke stejnému jevu, jen je realizován ve větší intenzitě. Posledním zvoláním kouzla *Lumos Solem!* je vytvořeno oslepující sluneční světlo, které bývá využíváno například proti

d'áblu osidlu. Společnou částí názvů těchto kouzel je slovo *lumos*, jenž bylo inspirováno latinským slovem „světlo“ *lumen*. K druhému z kouzel je pak přidáno slovo *maxima*, které je vysvětleno na předchozím příkladu. K poslednímu z těchto kouzel je přidáno slovo *solem*, jež je odvozeno z latinského slova „slunce, sluneční světlo“ *sol*. Všechna tři kouzla byla do čínštiny převedena pomocí kategorie nově odvozených slov. *Lumos!* bylo do čínštiny přejato jako *yíngguāng shǎnshuò* 荧光闪烁 a skládá se ze slov „fluorescence, fluorescenční světlo“ *yíngguāng* 荧光 a „oslňovat, blikat, třpytit se“ *shǎnshuò* 闪烁. *Lumos Maxima!* je pak v čínštině jako *yíngguāng fēiwǔ* 荧光飞舞 a skládá se opět z výše vysvětleného slova *yíngguāng* 荧光, ke kterému je přidáno slovo „poletovat, točit se vzduchem“ *fēiwǔ* 飞舞. Tyto dva názvy kouzel tedy mají společné slovo i v čínském jazyce. Výjimkou je zvolání třetího kouzla *Lumos Solem!*, které bylo do čínštiny přejato jako *míngliàng rúzhòu* 明亮如昼 a skládá se ze slov „jasný, zářivý, světlý“ *míngliàng* 明亮, „podobat se, být stejný jako“ *rú* 如 a „den, ve dne“ *zhòu* 昼.

Nakonec bych ještě ráda okomentovala přejímku zaklínadla *Levicorpus!*. Jedná se o kouzlo, po jehož vyvolání je protivník vymrštěn do vzduchu vzhůru nohama. Zaklínadlo vzniklo z latinských slov „činit lehkým, zdvíhat“ *levare* a „tělo“ *corpus*. Pro převedení do čínštiny bylo využito sémantické výpůjčky *dàoguàijīnzhōng* 倒挂金钟, což znamená „fuchsie“. Fuchsie je květina charakteristická tím, že její květy visí směrem dolů. Autoři překladu tak viděli podobnost mezi provedením zaklínadla a touto květinou, a proto se rozhodli užít její název pro převedení označení tohoto kouzla do čínštiny.

3.4.6 Zvířata, tvorové a rostliny

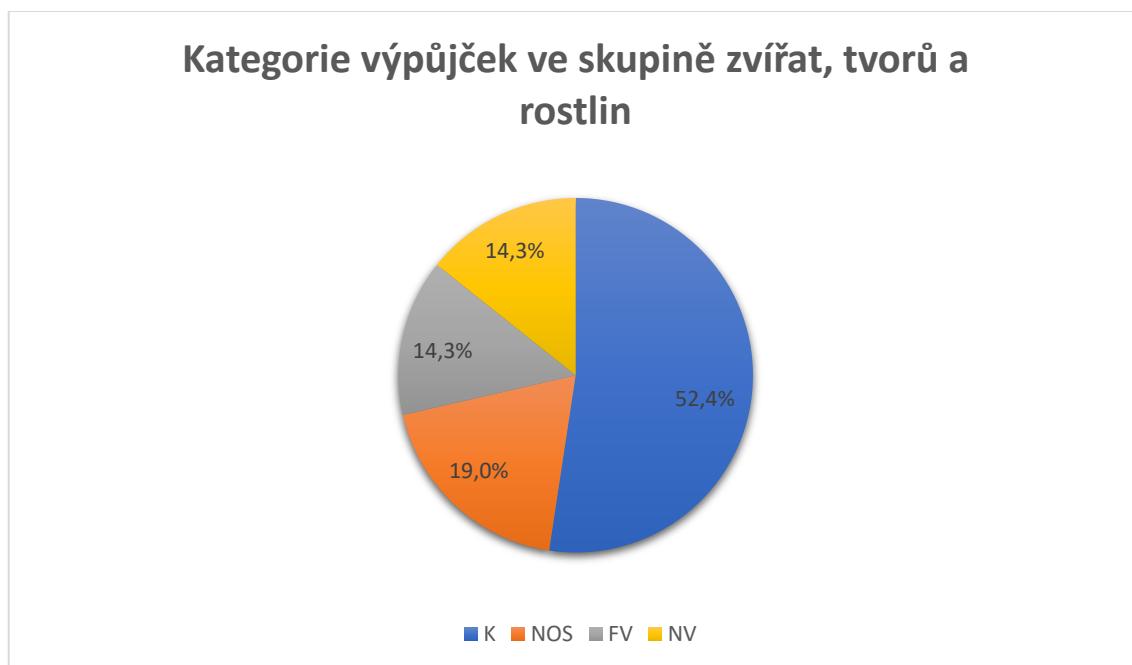
Jak název této skupiny napovídá, najdeme v ní obecná jména zvířat jako *Acromantula* (akromantule), tvorů jako *Boggart* (bubák) a rostlin jako například *Gillyweed* (žaberník). Tuto skupinu zastupuje celkem 21 položek.

Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny zvířat, tvorů a rostlin:

- **K: Chinese Fireball** (Čínský ohnivý) – drak, s nímž ve čtvrtém díle bojoval Viktor Krum, se v čínštině objevuje jako *zhōngguó huǒqiú* 中国火球. Anglická slova „čínský“ *Chinese* a „ohnivá koule“ *fireball* byla do čínštiny doslovně přeložena pomocí výrazů „Čína“ *zhōngguó* 中国 a „ohnivá koule“ *huǒqiú* 火球.
- **Venomous Tentacula** (úponice jedovatá) – označení rostliny s pohyblivými výhonky, jež jsou plné jedu, se v čínštině objevuje pod pojmem *dúchùshǒu* 毒触手. Anglické označení vychází ze slov „jedovatý“ *venomous* a „chapadlo, tykadlo“ *tentacle*. Pro převedení do čínštiny se využilo doslovného překladu a přejímka se tak skládá ze slov „toxin, jed“ *dú* 毒 a „chapadlo, tykadlo“ *chùshǒu* 触手.
- **NOS: Sopophorous bean** (fazolka dřímalky) – označení ingredience, která se mimo jiné používá k výrobě lektvaru Doušek živé smrti, byla do čínštiny přejata jako *kēshuìdòu* 瞌睡豆. Označení vychází z latinského slova „tvrdý spánek“ *sopor* a anglického slova „fazole“ *bean*. Do čínštiny bylo označení této ingredience přejato pomocí slov „dřímat, podřimovat“ *kēshuì* 瞌睡 a „bob, boby“ *dòu* 豆.
- **Bowtruckle** (kůrolez) – označení stvoření, které žije v korunách stromů a pojídá hmyz, v čínštině nalezneme pod pojmem *hùshùluógō* 护树罗锅. Anglické označení vzniklo kombinací slov „obydlí, ohýbat“ *bow* a „větev“ *truckle*. Čínská přejímka se skládá ze slov „chránit“ *hù* 护, „strom“ *shù* 树 a „ohýbat“ *luógō* 罗锅.
- **FV: Hinkypunk** (bludníček) – označení stvoření, které svádí cestující z jejich cesty, bylo do čínštiny přejato pomocí fonetické výpůjčky *xīnkèpángkè* 欣克庞克.
- **Grindylow** (ďasovec) – označení temného vodního stvoření se v čínštině objevuje pod fonetickou výpůjčkou *gélíndíluò* 格林迪洛.
- **NV: Wrackspurt** (strachopud) – označení neviditelného tvora, který létá lidem do uší a mate je, bylo do čínštiny převedeno jako *sāorǎoméng* 骚扰虻. Rowlingová označení vytvořila pomocí anglických slov „mořské řasy, zkáza, pohroma“ *wrack* a „vytrysknout, hnát se“ *spurt*. Do čínštiny bylo toto označení přejato slovy „znepokojovat, narušovat, dotírat, napadnout“ *sāorǎo* 骚扰 a „ovád“ *méng* 虻.

Dementor (mozkomor) – označení stvoření, jenž se živí lidským štěstím a které stráží věznici Azkaban, v čínštině najdeme jako *shèhúnguài* 摄魂怪. Spisovatelka název vytvořila na základě latinského slova „mysli zbavený, šílený“ *demens*. Přejímka v čínštině se skládá ze slov „míchání duší“ *shèhún* 摄魂 a „monstrum, nestvůra“ *guài* 怪.

Nejproduktivnější kategorií výpůjček v rámci skupiny zvířat, tvorů a rostlin jsou kalky s celkovým počtem 11 položek (pět položek je označeno jako K+), a tvoří tak 52,4 % výpůjček této skupiny. Za nimi následují nově odvozená slova, kterých zde najdeme celkem čtyři, v procentech tedy 19 %. Kategorie fonetických i nesouvisejících výpůjček mají v této skupině po třech zástupcích, procentuální hodnota každé z těchto kategorií je 14,3 %.

Graf 6: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině zvířat, tvorů a rostlin

3.4.7 Artefakty

Do této skupiny jsem zařadila obecná jména nejrozumnějších artefaktů jako například *Trace* (hlídáček), *the Portkey* (přenášedlo) nebo *Quick-Quotes Quill* (bleskobrsk). Skupina artefaktů čítá celkem 16 položek.

Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny artefaktů:

- **K: Remembrall** (pamatováček) – označení skleněného balónku s kouřem uvnitř, který zčervená pokaždé, když jeho majitel na něco zapomene, bylo do čínštiny převedeno jako *jìyìqiú* 记忆球. Označení vzniklo kombinací anglických slov „pamatovat, rozpomenout se“ *remember* a „míč“ *ball*, a do čínštiny bylo doslovně přeloženo pomocí slov „pamatovat si“ *jìyì* 记忆 a „míč“ *qiú* 球.

Vanishing Cabinet (rozplývavá skříň) – označení skříní, které fungují jako průchod mezi dvěma místy, bylo do čínštiny přejato jako *xiāoshīgǔi* 消失柜. Anglické označení se skládá ze slov „mizet“ *vanish* a „skříňka“ *cabinet*, a ta byla do čínštiny doslovně přejata pomocí slov „zmizet, ztratit se“ *xiāoshī* 消失 a „skříň“ *guì* 柜.

- **NOS: Time-turner** (obraceč času) – označení tohoto zařízení, které slouží k cestování v čase, bylo do čínštiny přejato jako *shíjiān zhuǎnhuànqì* 时间转换器. Pro vytvoření tohoto označení bylo využito anglických slov „čas“ *time* a „točit, obracet“ *turn*. Do čínštiny byl název tohoto zařízení přejat pomocí slov „čas, doba“ *shíjiān* 时间, „změnit“ *zhuǎnhuàn* 转换 a „nástroj, výrobek“ *qì* 器.

Invisibility Cloak (neviditelný plášť) – označení pláště, jenž učiní neviditelným každého, kdo si jej oblékne, v čínštině nalezneme pod pojmem *yǐnxíngyī* 隐形衣. Anglické označení se skládá ze slov „neviditelnost“ *invisibility* a „plášť“ *cloak*. Čínská přejímka je složena ze slov „neviditelný, schovaný“ *yǐnxíng* 隐形 a „oděv, prádlo“ *yī* 衣.

- **NV: Bludger** (potlouk) – označení jednoho z míčů, který je používán při hře famfrpál, bylo do čínštiny přejato jako *yóuzǒuqiú* 游走球. Název Rowlingová

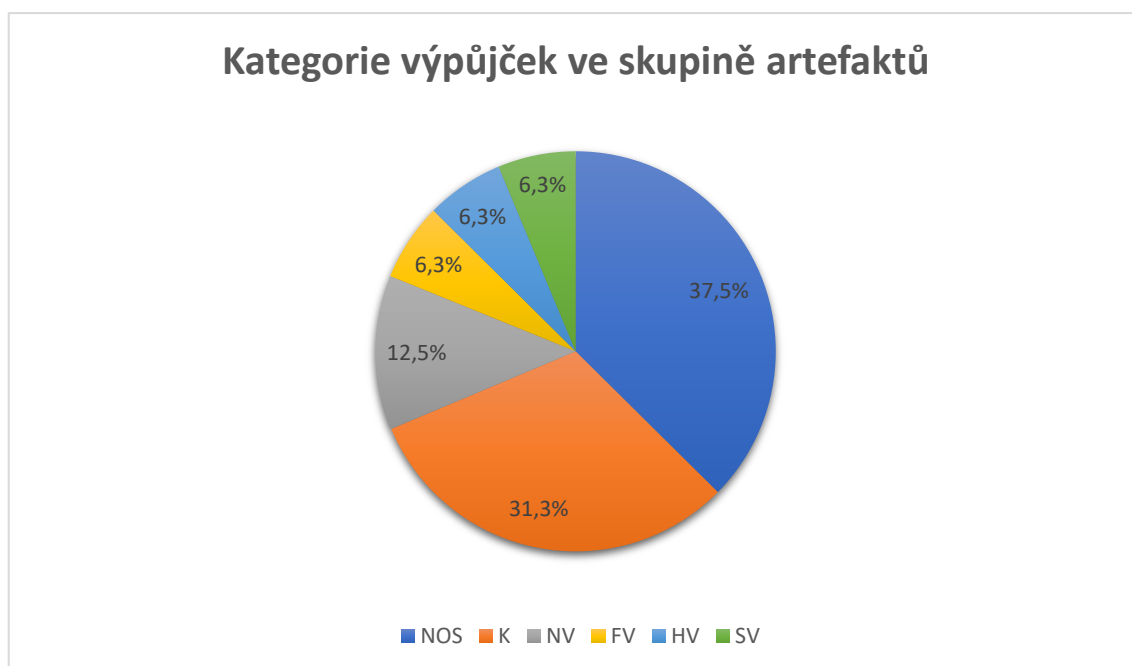
vytvořila na základě anglického slova „klacek“ *bludgeon*. V čínštině se rozhodli pro přejímku tohoto označení použít slova „bloudit“ *yóuzōu* 游走 a „míč“ *qiú* 球.

Horcrux (viteál) – označení předmětu, do něhož byla ukryta část duše člověka a je tak pravděpodobně nejhorším případem černé magie vzhledem k tomu, že k jeho vytvoření je nutné spáchat vraždu, najdeme v čínštině pod výrazem *húnqì* 魂器. Anglické označení tohoto artefaktu vzniklo ze slov „špína, bláto“ *hore* a „džbán“ *cruX/cruce*. Čínský výraz se pak skládá ze slov „duch, duše“ *hún* 魂 a „nástroj, výrobek“ *qì* 器.

- **FV: Galleon** – označení kouzelnické měny bylo do čínštiny přejato pomocí fonetické výpůjčky *jiālóng* 加隆.
- **HV: Quaffle** (camrál) – označení dalšího z míčů, jenž je využíván při hře famfrpál, bylo do čínštiny přejato jako *guǐfēiqiú* 鬼飞球. Původ slova najdeme pravděpodobně v anglickém slově „lokat, pít zhluboka“ *quaff*. Pro převod do čínského jazyka byla využita fonetická výpůjčka *guǐfēi* 鬼飞 a slovo „míč“ 球.⁷⁷
- **SV: Foe-Glass** (slídivé kukátko) – označení věci, která vypadá jako zrcadlo, ale místo vlastního odrazu ukazuje vlastníkovi všechny jeho nepřátele, bylo do čínštiny přejato jako *zhàoyāojìng* 照妖镜. Anglické označení se skládá ze slov „nepřítel“ *foe* a „sklo“ *glass*. Pro převedení do čínštiny byl využit již existující výraz *zhàoyāojìng* 照妖镜, jehož význam je „zrcadlo odhalující netvory“.

Nejproduktivnější kategorií výpůjček se stala nově odvozená slova s počtem šesti položek. Jejich procentuální zastoupení je 37,5 %. Hned za nimi následují kalky s pěti zástupci (dva případy jsou označeny jako K+) a procentuální hodnotou 31,3 %. Nesouvisející výpůjčky se ve skupině artefaktů objevily ve dvou případech, odpovídá jim tak hodnota 12,5 %. Kategorie fonetické výpůjčky, hybridní výpůjčky a syntaktické výpůjčky byly v této skupině zastoupeny pouze jednou položkou, procentuální hodnota každé z nich je tedy 6,3 %.

⁷⁷ Bližší komentář k tomuto případu uvedu níže.

Graf 7: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině artefaktů

Na tomto místě bych se chtěla vrátit k výše již zmíněnému označení *Quaffle*. Při jeho zařazování do kategorií výpůjček jsem totiž váhala, do které z nich jej začlenit. Nabízela se možnost kategorie hybridních výpůjček nebo kategorie nesouvisejících výpůjček. Pokud se podíváme na jednotlivé znaky v čínské variantě označení, pak zjistíme, že jejich významy jsou „duše zemřelého, duch, ďábel, démon“ pro znak *guǐ* 鬼, „létat“ pro znak *fēi* 飞 a „míč“ pro znak *qiú* 球. Pokud bych tak zohledňovala významy všech těchto znaků a sledovala jejich souvislost s významem slova „lokat, pít zhluboka“ *quaff* ve zdrojovém jazyce, pak bych způsob převedení tohoto slova do čínštiny musela hodnotit jako nesouvisející výpůjčku. Já jsem si však zvolila hodnotit jej jako hybridní výpůjčku, a to z toho důvodu, že na rozdíl od nesouvisející výpůjčky, kde není fonetická ani sémantická podobnost mezi označením v jazyce zdrojovém a jazyce cílovém, u hybridní výpůjčky můžeme vidět alespoň fonetickou souvislost mezi oběma jazyky doplněnou o sémantickou složku.

3.4.8 Označení a tituly osob

V poslední skupině pojmů, kterou jsem si vymezila, se nacházejí obecná jména, kterými jsou označeny a tituly osob. Nalezneme zde označení jako *Auror* (bystrozor), *Beater* (odrážeč) nebo *Death Eater* (smrtijed). V rámci korpusu se jedná o nejméně zastoupenou skupinu pojmů s celkovým počtem devět položek.

Příklady jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci skupiny označení a titulů osob:

- **NOS: Mudblood** (mudlovská šmejčka) – hanlivé označení kouzelníka, který nepochází z kouzelnické, nýbrž z mudlovské rodiny, bylo do čínštiny přejato jako *níbāzhǒng* 泥巴种. Anglické označení je složeno ze slov „bláto“ *mud* a „krev“ *blood*. Do čínštiny bylo označení převedeno pomocí slov „bláto“ *níbā* 泥巴 a „rasa, plemeno, druh“ *zhǒng* 种.

Chaser (střelec) – označení hráče famfrpálu, jehož hlavním úkolem je dostat camrál jednou ze tří obručí, které brání protihráč, bylo do čínštiny přejato jako *zhuīqiúshǒu* 追球手. Anglické označení vzniklo ze slova „honit, lovit“ *chase* a do čínštiny bylo převedeno pomocí slov „stíhat, honit, pronásledovat“ *zhuī* 追, „míč“ *qiú* 球 a „ruka“ *shǒu* 手. Znak *shǒu* 手 funguje také jako zařazující složka v označení některých profesí.

- **FV: Animagus** (zvěromág) – označení kouzelníka, který se dokáže úmyslně proměnit ve zvíře, bylo do čínštiny přejato pomocí fonetické výpůjčky *ānīmǎgésī* 阿尼马格斯.

Auror (bystrozor) – označení kouzelníka, jenž slouží jako speciální kvalifikovaný důstojník a dohlíží na dodržování kouzelnických zákonů, bylo v čínštině opatřeno fonetickou výpůjčkou *àoluó* 傲罗.

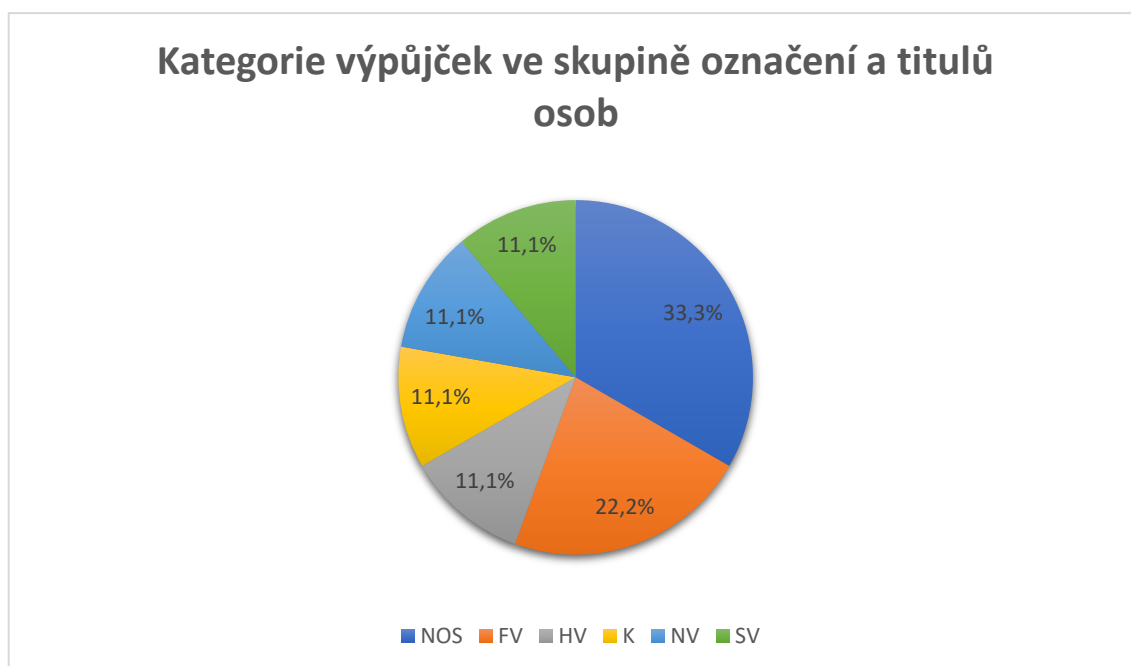
- **HV: Muggle** (mudla) – označení člověka, který není kouzelníkem, bylo do čínštiny převedeno jako *máguā* 麻瓜. Anglické označení spisovatelka Rowlingová vytvořila na základě slova „naivní, důvěřivý“ *mug*. V čínštině byl pro převedení tohoto označení na základě zvukové podoby použit znak *má* 麻 ve

spojení se znakem *guā* 瓜, který byl využit pravděpodobně po vzoru slova „hlupák“ *shǎguā* 傻瓜.⁷⁸

- **K: Death Eater** (smrtijed) – označení kouzelníka, jenž je věrným stoupencem Voldemorta, uznává jen čistokrevné kouzelníky a praktikuje černou magii, bylo do čínštiny přejato jako *shísǐtú* 食死徒. Anglické označení je vytvořeno ze slov „smrt“ *death* a „jíst“ *eat*. Do čínštiny bylo toto označení doslovně přeloženo pomocí slov „jíst, jídlo, strava“ *shí* 食 a „zemřít“ *sǐ* 死, ke kterým byl přidán lexikální morfém „osoba“ *tú* 徒.
- **NV: Seeker** (chytač) – označení toho hráče famfrpálu, který má za úkol během hry chytit zlatonku, bylo do čínštiny převedeno jako *qiúshǒu* 球手. Označení tohoto hráče vzniklo využitím již existujícího anglického slova „hledáč“ *seeker*. V čínštině bylo pro toto označení využito slov „míč“ *qiú* 球 a „ruka“ *shǒu* 手. Znak *shǒu* 手 funguje také jako zařazující složka v označení některých profesí.
- **SV: Squib** (moták) – označení člověka, který se sice narodil do kouzelnické rodiny, avšak postrádá kouzelnické schopnosti, bylo do čínštiny přejato jako *yǎpào* 哑炮. Anglické slovo *squib* znamená „prskavka, hanopis, fiasko“. Pro převedení tohoto označení do čínštiny bylo využito již existujícího slova *yǎpào* 哑炮 s významem „selhání, zmetek“.

Nejvíce zastoupenou kategorií výpůjček jsou nově odvozená slova, kterých v této skupině nalezneme celkem tři. Jejich procentuální zastoupení tak činí 33,3 %. Za nimi následují fonetické výpůjčky, které v této skupině mají celkem dva zástupce, v procentech tedy 22,2 %. Kategorie hybridní výpůjčky, kalky (v tomto případě je to K+), nesouvisející výpůjčky a sémantické výpůjčky jsou v rámci skupiny označení a tituly osob realizovány pouze v jednom případě, každé z nich tak přísluší procentuální hodnota 11,1 %.

⁷⁸ Bližší komentář k tomuto případu uvedu níže.

Graf 8: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček ve skupině označení a titulů osob

Na tomto místě bych chtěla blíže okomentovat případ označení osoby *Muggle*. Jak jsem již výše zmínila, zařadila jsem přejímku *máguā* 麻瓜 k hybridním výpůjčkám. Při určování jsem však uvažovala i o kategorii fonetických výpůjček. Jsem však přesvědčena o tom, že znak *guā* 瓜 byl v této přejímce využit účelově a odkazuje k čínskému slovu „hlupák“ *shāguā* 傻瓜. Vzhledem k tomu, že považuji jednu složku názvu za sémantickou, a jak jsem již výše zmínila, sémantickou složku nadřazuji fonetické, přiřadila jsem přejímku *máguā* 麻瓜 k hybridním výpůjčkám.

3.4.9 Shrnutí zastoupení kategorií výpůjček

V této kapitole bych se ráda zaměřila na celkové zhodnocení zastoupení jednotlivých kategorií výpůjček v rámci skupin pojmů, ale i v rámci daného korpusu. Pomocí grafu pak přehledně znázorním jejich hodnoty.

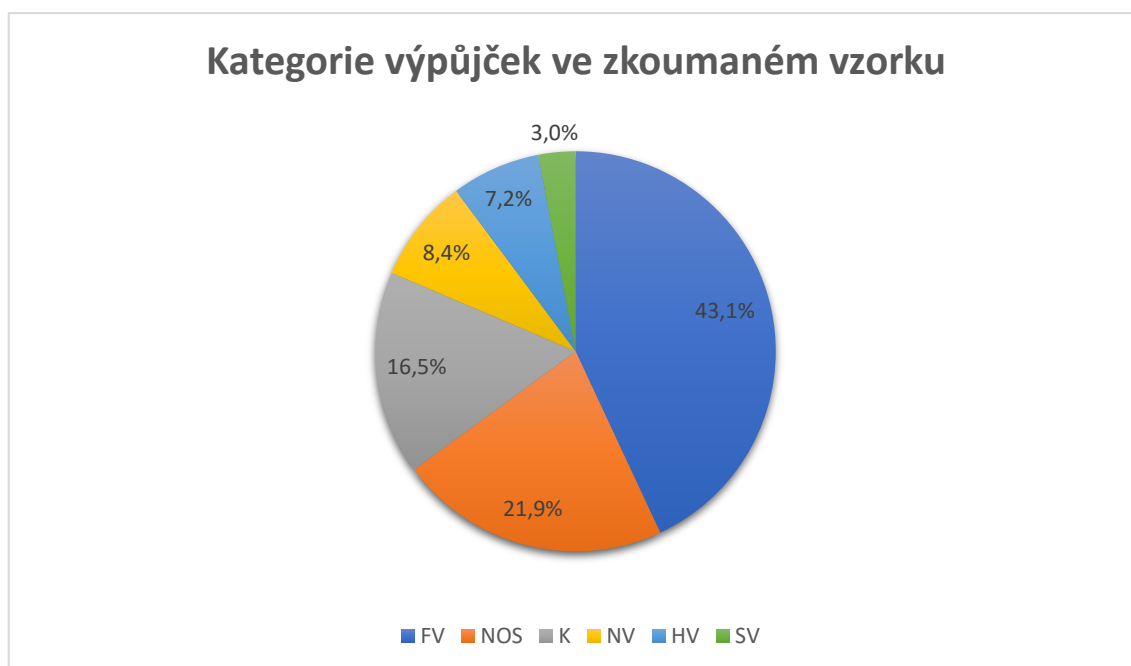
Co se týče zastoupení kategorií výpůjček v rámci jednotlivých skupin pojmů, pak jsou podrobné výsledky uvedeny výše. Dle nich lze odvodit, že nejproduktivnější kategorií v rámci všech skupin byly kalky. Ty zvítězily celkem ve třech skupinách pojmů

a v jedné skupině se dělily o první místo společně s nově odvozenými slovy. Na druhém místě jsou nově odvozená slova, která byla nejproduktivnější kategorií u dvou skupin pojmů a v jedné skupině se dělila o první místo právě společně s kalky. Třetí nejproduktivnější kategorií se stály fonetické výpůjčky, které měly nejvíce zástupců ve dvou skupinách pojmů. Naopak nejméně produktivní kategorií výpůjček v rámci skupin pojmů byly sémantické výpůjčky. Ty se objevily pouze v pěti skupinách pojmů.

Zaměříme-li se na zastoupení kategorií výpůjček v rámci celého korpusu, pak jsou výsledky následující. Jak již bylo výše zmíněno, bylo analyzováno celkem 334 položek. V rámci tohoto vzorku bylo 144 položek klasifikováno jako fonetické výpůjčky a náleží jim tak procentuální hodnota 43,1 %, což činí fonetické výpůjčky nejproduktivnější kategorií výpůjček v rámci zkoumaného vzorku. Fonetické výpůjčky se v nejhojnějším počtu realizovaly ve skupině antroponym, což také byla nejpočetnější skupina daného korpusu. V pořadí druhá nejproduktivnější kategorie výpůjček jsou nově odvozená slova, která čítá dohromady 73 zástupců s procentuální hodnotou 21,9 %. Za nimi následují kalky, kterých v korpusu nalezneme celkem 55 a jejich procentuální zastoupení činí 16,5 %. Nesouvisející výpůjčky se v korpusu objevily celkem v 28 případech a jejich procentuální hodnota je 8,4 %. Do kategorie hybridních výpůjček bylo zařazeno dohromady 24 položek, a její procentuální zastoupení tak činí 7,2 %. Nejméně zastoupená kategorie výpůjček v rámci korpusu jsou sémantické výpůjčky, které se objevily celkem v 10 případech, a jejichž procentuální hodnota tak činí 3 %. Pro přehlednější znázornění jsem vytvořila tabulku, v níž jsou zaneseny údaje o počtu zastoupení jednotlivých kategorií výpůjček realizovaných v rámci všech skupin pojmů. Za ní následuje graf, ve kterém jsou znázorněny procentuální hodnoty zastoupení všech kategorií výpůjček napříč celým korpusem.

	FV	K	HV	SV	NOS	NV
antroponyma	101	4	10	X	4	1
toponyma	8	9	5	1	4	1
zoonyma	14	X	1	2	1	1
chrematonyma	4	11	3	X	11	1
kouzla, kletby a lektvary	11	14	3	5	40	18
zvířata, tvorové a rostliny	3	11	X	X	4	3
artefakty	1	5	1	1	6	2
označení a tituly osob	2	1	1	1	3	1

Tabulka 1: Číselné zastoupení kategorií výpůjček v rámci jednotlivých skupin pojmů

Graf 9: Procentuální znázornění zastoupení kategorií výpůjček v rámci zkoumaného vzorku

Na základě výsledků tak lze shrnout, že jak v rámci jednotlivých skupin pojmů, tak i v rámci celého korpusu byly neproduktivnějšími kategoriemi výpůjček fonetické výpůjčky, kalky a nově odvozená slova.

Vzhledem k tomu, že jsem během analýzy zanášela do tabulek i české ekvivalenty všech pojmů, nemohla jsem si nevšimnout rozdílu mezi čínskými a českými variantami, respektive toho, že určité skupiny slov byly do češtiny přejaty více sémanticky či více foneticky než do čínštiny a naopak. Velmi obecně lze říci, že v českém překladu, především pak v rámci všech proprií, je sémantická stránka jednotlivých pojmů zohledňována více než v čínštině. To je nejvíce patrné ve skupině antroponym. Na druhou stranu: podíváme-li se stejným způsobem na skupinu kouzel, kleteb a lektvarů, pak zjistíme, že v tomto případě se naopak čínština drží sémantické stránky zdrojového jazyka v mnohem větší míře než čeština, která nechala většinu kouzel v původním jazyce.

3.5 Další druhy motivace při přejímání pojmů

V průběhu analýzy jsem si všimla, že některé pojmy byly do čínštiny přejímány na základě popisu jejich určitého rysu. Vypozorovala jsem několik pojmů, které byly popisovány na základě jejich vzhledu, funkce nebo určité vlastnosti. Tyto pojmy byly dle

předchozí klasifikace zařazeny většinou k nesouvisejícím výpůjčkám, objevily se zde ale i ty, které patřily k nově odvozeným slovům. Na následujících řádcích uvedu několik příkladů pojmů, které byly do čínštiny přejaty na základě popisu jejich specifického rysu.

Marauder's Map (Pobertův pláněk) - jedná se o mapu, která zobrazuje Bradavice se všemi třídami, chodbami, ale i tajnými místnostmi. Mapa také dokáže identifikovat každého, kdo se v Bradavicích právě nachází. Lidé na mapě jsou zobrazováni pomocí štítku s jejich jmény, a to, kde se nacházejí a jakým směrem se po škole pohybují, je zobrazováno pomocí hýbajících se symbolů lidských stop. Zatímco v angličtině pochází název ze slov „záškodník“ *marauder* a „mapa, plán“ *plan* a odkazuje tedy ke skupině spolužáků, kteří mapu vytvořili, tak v čínštině byl název vytvořen na základě popisu toho, jak mapka vypadá. Čínský název *huódiǎn dìtú* 活点地图 se skládá ze slov „žít, živý, čiperný“ *huó* 活, „kapka, bod“ *diǎn* 点 a „mapa, plán“ *dìtú* 地图. Čínský název mapy tak odkazuje k pohyblivým symbolům lidských stop na mapě.

Accio! - jedná se o kouzlo, pomocí něhož k sobě kouzelníci přivolávají objekty. Ke zvolání se pak přidává název objektu, jenž k sobě kouzelník chce přivolat. Do čínštiny bylo toto zvolání přejato jako *XXX fēilái* XXX 飞来, kde XXX je nahrazeno názvem objektu, který je požadován a *fēilái* 飞来 znamená „přiletět“. Čínské označení tak popisuje, jakým způsobem kouzlo funguje.

Periculum! – kouzlo, které se používá tehdy, když je kouzelník v nebezpečí. Při jeho zvolání vylétne z konce hůlky červená jiskra vysoko do vzduchu, kde se rozletí do více jisker. Toto kouzlo se dá vzhledově přirovnat k ohňostroji. Použitím kouzla dává kouzelník vědět, že je v nebezpečí a že potřebuje pomoci. Název byl odvozen z latinského slova „zkouška, nebezpečí, pohroma“ *periculum* a do čínštiny byl přejat jako *hóngsè huǒhuā* 红色火花. Čínské zvolání se tak skládá ze slov „červený“ *hóngsè* 红色 a „jiskra“ *huǒhuā* 火花 a odkazuje tak na vizuální realizaci kouzla.

The Quibbler (Jinotaj) – název bulvárního plátku, který je charakteristický tím, že uveřejňuje zvláštní články plné konspiračních teorií. Spousta kouzelníků považuje tento plátek za brak. Název vznikl z anglického slova „hrát si se slovíčky“ *quibble* a do čínštiny

byl převeden jako *chàngchàngfǎndiào* 唱唱反调. Čínský název se skládá z reduplikovaného slova „zpívat“ *chàng* 唱 a slova „různé melodie, opačný pohled (na věc)“ *fǎndiào* 反调. Název v čínštině tak odkazuje k tomu faktu, že v tomto plátku se objevovaly i takové články, které byly v rozporu se seriózními kouzelnickými periodiky, např. rozhovor s Harry Potterem poté, co se znovu vrátil Voldemort.

Engorgio! – provoláním tohoto kouzla dojde k několikanásobnému zvětšení daného objektu. Provolání kouzla vzniklo z anglického slova „pohltnit, otéci“ *engorge*. Do čínštiny bylo přejato jako *sùsù biàndà* 速速变大 a skládá se tedy z reduplikovaného slova „rychlý“ *sù* 速 a dále ze slov „měnit, změnit“ *biàn* 变 a „velký“ *dà* 大. Čínská varianta tak přesně popisuje, jaká je hlavní funkce tohoto kouzla.

Morsmordre! – provoláním tohoto kouzla je na obloze vyčarováno znamení zla: velká lebka, z jejíchž úst vylézá had. Rowlingová k vytvoření tohoto provolání využila latinská slova „smrt“ *mors* a „kousat, sžít“ *mordere*. V čínštině toto zvolání najdeme pod pojmem *shīgǔ zàixiàn* 尸骨再现, který se skládá ze slov „kosti mrtvého, kostra“ *shīgǔ* 尸骨 a „znovu se objevit, znovu vytvořit“ *zàixiàn* 再现. Ta tak jasně odkazují k vizuální realizaci kouzla.

3.6 Znaký využité pro fonetický přepis

V této kapitole se zaměřím na znaky, které byly v rámci daného korpusu využity ve fonetických výpůjčkách. Tímto tématem jsem se rozhodla zabývat z toho důvodu, že fonetické výpůjčky byly dle výsledků provedené analýzy nejproduktivnější kategorií výpůjček v rámci daného korpusu, a tak si, dle mého názoru, zaslouží větší pozornost. Nejprve shrnu zastoupení znaků v rámci všech fonetických výpůjček daného korpusu, a poté se podrobněji zaměřím na skupinu antroponym. Zaměřím se jak na kvantitativní, tak i kvalitativní zastoupení znaků. Kvantitativním zastoupením myslím výskyt veškerých znaků využitých ve fonetických výpůjčkách nehledě na to, kolikrát se opakovaly. Kvalitativním zastoupením pak myslím výskyt všech různých znaků využitých pro fonetický přepis. Zároveň budu určovat, které znaky bývají standardně využívány

k fonetickému přepisu a které nikoliv. K tomu mi poslouží kompletní seznam samohlásek a souhlásek společně se znaky, které se k jejich fonetickému převedení běžně používají, a který je dostupný na internetových stránkách https://en.wikipedia.org/wiki/Transcription_into_Chinese_characters.

Jak již bylo výše zmíněno, fonetické výpůjčky se ve zkoumaném vzorku 334 pojmů objevily celkem ve 144 případech. Připočteme-li k nim i hybridní výpůjčky, pak bylo fonetického přepisu buď zcela, nebo v určité míře využito u přejímky celkem 168 pojmů, tedy u 50,3 % celého korpusu. Z kvantitativního hlediska se ve výpůjčkách objevilo dohromady 807 znaků (zohledňuji jak fonetické výpůjčky, tak i foneticky přejaté části hybridních výpůjek) a z kvalitativního hlediska bylo pro fonetický přepis využito celkem 200 různých znaků. Z nich se jich 134, v procentech 67 %, běžně využívá k fonetickému přepisu. V tabulce níže je deset nejfrekventovanějších znaků využitých ve fonetických výpůjčkách. První sloupec uvádí jejich pořadí, ve druhém je znak, ve třetím sloupci je zaznamenána jeho výslovnost (pouze ta, která byla realizována), ve čtvrtém sloupci je uvedena absolutní četnost, v pátém sloupci se nachází údaj o relativní četnosti, a v posledním sloupci je zanesena informace o tom, zda je znak standardně využíván k fonetickému přepisu (A-ano, N-ne). Kompletní tabulka je součástí přiloženého CD-ROMu s názvem Příloha č.2_Fonetické výpůjčky.

1	斯	sī	58	7,2 %	A
2	克	kè	39	4,8 %	A
3	德	dé	24	3,0 %	A
4	特	tè	24	3,0 %	A
5	尔	ěr	23	2,9 %	A
6	格	gé	23	2,9 %	A
7	莱	lái	19	2,4 %	A
8	拉	lā,là	18	2,2 %	A
9	里	lǐ	16	2,0 %	A
10	巴	bā	14	1,7 %	A

Tabulka 2: Deset nejfrekventovanějších znaků využitých pro tvorbu FV v rámci celého korpusu

3.6.1 Znak ve fonetických výpůjčkách skupiny antroponym

Skupina antroponym obsahuje nejvíce fonetických výpůjček ze všech skupin slov, které byly podrobeny analýze. Jak již bylo výše uvedeno, skupina antroponym čítá dohromady 120 položek, z nichž 101 je klasifikováno jako fonetické výpůjčky. Připočteme-li k nim i hybridní výpůjčky, pak bylo fonetického přepisu zcela nebo částečně využito u 111 položek, tedy u 92,5 % všech antroponym daného korpusu. Právě z tohoto důvodu jsem se rozhodla zaměřit na fonetické výpůjčky realizované v rámci antroponym. Na jejich tvorbě se z hlediska kvantitativního podílelo celkem 633 znaků a z hlediska kvalitativního dohromady 170 různých znaků. Z nich se 71,8 % znaků, čísla 122, standardně využívá k fonetickému přepisu. Níže uvádím tabulku s deseti nejfrekventovanějšími znaky využitých pro fonetický přepis v rámci antroponym. I tato tabulka se v celé verzi nachází v excelovém souboru Příloha č.2_Fonetické výpůjčky na přiloženém CD-ROMu.

1	斯	sī	47	7,4 %	A
2	克	kè	27	4,3 %	A
3	尔	ěr	22	3,5 %	A
4	德	dé	20	3,2 %	A
5	特	tè	19	3,0 %	A
6	格	gé	16	2,5 %	A
7	莱	lái	16	2,5 %	A
8	拉	lā,là	15	2,4 %	A
9	里	lǐ	15	2,4 %	A
10	洛	luò	10	1,6 %	A

Tabulka 3: Deset nejfrekventovanějších znaků využitých pro tvorbu FV v rámci skupiny antroponym

Srovnáme-li obě tabulky, pak zjistíme, že deset nejvyužívanějších znaků pro fonetický přepis v rámci celého korpusu se téměř shoduje s deseti nejvyužívanějšími znaky pro fonetický přepis v rámci antroponym. Tabulky se liší pouze v jedné položce a v pořadí (co se týče frekvence znaků). Na následujících řádcích uvedu ke každému z deseti znaků v tabulce tři příklady jejich výskytu ve fonetických výpůjčkách mezi antroponymy.

sī 斯: *luó'ēn wéisīlái* 罗恩·韦斯莱 (Ron Weasley), *āgésī fèi'ěr qí* 阿格斯·费尔奇 (Argus Filch), *xīfúlèsī sīnèipǔ* 西弗勒斯·斯内普 (Severus Snape)

kè 克: *kēlābù* 克拉布 (Crabbe), *kēlín kèlǐwéi* 科林·克里维, *sàidélíkè dīgēlǐ* 塞德里克·迪戈里 (Cedric Diggory)

ěr 尔: *gāo'ěr* 高尔 (Goyle), *pàwǎdì pèi'ěr* 帕瓦蒂·佩尔 (Parvati Patil), *yīgē'ěr kǎkǎluòfū* 伊戈尔·卡卡洛夫 (Igor Karkaroff)

dé 德: *dá lì dé sī lǐ* 达力·德思礼 (Dudley Dursley), *ào lì fú wǔ dé* 奥利弗·伍德 (Oliver Wood), *gélíndéwò* 格林德沃 (Grindewald)

tè 特: *hā lì bō tè* 哈利波特 (Harry Potter), *mǎ kù sī fū lín tè* 马库斯·弗林特 (Marcus Flint), *sī pǔ láo tè* 斯普劳特 (Sprout)

gē 格: *lǔ bó hǎi gé* 鲁伯·海格 (Rubeus Hagrid), *mǐ lè wá mài gé* 米勒娃·麦格 (Minerva McGonagall), *hè mǐn gélánjié* 赫敏·格兰杰 (Hermione Granger)

lái 莱: *lái mǔ sī lú píng* 莱姆斯·卢平 (Remus Lupin), *jīn sī lái shā kè'ěr* 金斯莱·沙克尔 (Kingsley Shacklebolt), *méng dùng gésī fū lái qí* 蒙顿格斯·弗莱奇 (Mundungus Fletcher)

lā, là 拉: *dé lā kē mǎ'ěr fú* 德拉科·马尔福 (Draco Malfoy), *sā lā chá sī lái tè lín* 萨拉查·斯莱特林 (Salazar Slytherin), *ní fǎ duō lā táng kè sī* 尼法朵拉·唐克斯 (Nymphadora Tonks)

lǐ 里: *gē dé lǐ kè gélánfēnduō* 戈德里克·格兰芬多 (Godric Gryffindor), *duō luò lèi sī wū mǔ lǐ qí* 多洛雷斯·乌姆里奇 (Dolores Umbridge), *gélǐ gē wéi qí* 格里戈维奇 (Gregorovitch)

luò 洛: *pèi nèi luò kè lǐ wǎ tè* 佩内洛·克里瓦特 (Penelope Clearwater), *lún à luò fū gǔ dé* 卢娜·洛夫古德 (Luna Lovegood), *duō luò huò fū* 多洛霍夫 (Dolohov)

V rámci deseti nefrekventovanějších znaků ve skupině antroponym jsem se dále zaměřila na to, zda byly tyto znaky využity v souladu s pravidly tak, jak jsou uvedeny v tabulce znaků využívaných pro fonetický přepis na výše zmíněných stránkách. Abych zjistila, zda byly znaky využity v souladu s tabulkou, procházela jsem každou fonetickou výpůjčku, v jejímž fonetickém přepisu byl využit jeden z výše uvedených znaků.

Zjistila jsem, že pouze znaky *sī 斯*, *kè 克* a *dé 德* byly využity ve všech případech fonetických výpůjček antroponym tak, jak jim předepisuje tabulka. Ostatní znaky byly

také využívány v souladu s tabulkou, v některých případech však byly využity i pro přepis slabik, které bývají tradičně přepisovány jiným znakem, jako například znak ěr 尔 ve jméně *pí'ěrsī* 皮尔斯, fonetické výpůjčce jména Pius. Znak ěr 尔 zpravidla přepisuje souhlásky *l* a *r*, ve jméně *Pius* se však ani jedna z těchto souhlásek nevyskytuje. Dalším takovým případem je znak *lǐ* 里 využitý ve fonetické výpůjčce *gélǐgēwéiqí* 格里戈维奇, jež byla využita k převedení jména *Gregorovitch*. Znak *lǐ* 里 se dle tabulky obvykle využívá k fonetickému přepisu slabiky *ri*, v realizaci jména *Gregorovitch* však dochází k realizaci slabiky *re*. Těchto případů bylo v rámci deseti nejfrekventovanějších znaků využitých pro fonetický přepis antroponym více, obecně však lze říci, že pravidla pro přepis znaků dle výše zmiňované tabulky byla ve většině případů využití těchto deseti znaků dodržována.

4 Závěr

Cílem diplomové práce s názvem *Kouzelnický svět Harryho Pottera v čínštině* bylo zjistit, jaké kategorie výpůjček byly využívány při převádění neologismů v rámci díla o čarodějnickém uční Harry Potterovi a která z těchto kategorií byla při procesu přejímání využívána nejdominantněji. Korpus, jenž se stal vzorkem pro analýzu, primární metodu zkoumání v této práci, byl vytvořen těmi neologismy, které se vyskytly ve filmové adaptaci díla. Práce byla rozdělena do dvou částí: teoretické a analytické. Teoretická část měla za cíl objasnit problematiku slovotvorby v čínštině, především pak představit slovotvorný proces vypůjčování, zatímco analytická část práce měla za cíl interpretovat výsledky, které byly získány na základě provedené analýzy.

Po odečtení problémových případů byl zkoumán korpus o celkové velikosti 334 pojmů. Tyto pojmy byly rozděleny do skupin na základě jejich společných rysů. V rámci skupin pojmů pak bylo u každého pojmu zjišťováno, která kategorie výpůjček byla využita k jeho převedení do čínštiny.

Provedením analýzy bylo zjištěno, že při převádění pojmů do čínštiny bylo ve vztahu k tematickým skupinám vzorku uplatňováno celkem šest kategorií výpůjček: fonetické výpůjčky, hybridní výpůjčky, kalky, sémantické výpůjčky, nově odvozená slova a nesouvisějící výpůjčky. Nejproduktivnější kategorií výpůjček v rámci celého korpusu byly fonetické výpůjčky, které se podílely na přejímání celkem 144 pojmů a jejichž procentuální hodnota činí 43,1 %. Za nimi s téměř polovičním počtem následují nově odvozená slova, jež jsou zastoupena 73 položkami s procentuální hodnotou 21,9 %. V pořadí třetí kategorií výpůjček jsou kalky, které byly realizovány v 55 případech, a jejichž procentuální zastoupení tak činí 16,5 %. Také bylo zjištěno, že nejproduktivnější kategorie výpůjček vzorku, tedy fonetické výpůjčky, byla nejvíce zastoupena ve skupině antroponym. Ta čítala celkem 120 položek a 101 z nich bylo do čínštiny přejato právě pomocí kategorie fonetických výpůjček. Procentuálně pak bylo fonetickým přepisem ve skupině antroponym převedeno 84,2 % pojmů.

Tato práce přinesla ucelený přehled o tom, jakým způsobem byly přejímány jednotlivé pojmy v rámci celosvětového fenoménu, jímž dílo o Harry Potterovi bezesporu je, a také který z těchto způsobů byl tím nejdominantnějším. Filmová adaptace díla, jež sloužila ke zformování korpusu pro tuto práci, je však ve srovnání s knižní předlohou o mnohé ochuzena. Proto by bylo, dle mého názoru, zajímavé zpracovat veškeré pojmy,

které obsahuje knižní předloha. Nicméně předpokládám, že výsledky by se mohly víceméně shodovat s těmi výsledky, jež přinesla mnou zpracovaná analýza. Domnívám se, že nejproduktivnější kategorií by se opět staly fonetické výpůjčky vzhledem k faktu, že se realizovaly především ve skupině antroponym. Právě mnohé postavy nebyly do filmového zpracování zahrnuty.

Výsledky provedené analýzy v rámci daného korpusu ukázaly, jaké postupy jsou uplatňovány při přejímání nových slov z angličtiny do čínštiny. Vzhledem k tomu, že se jedná o jazyky psané dvěma různými typy písma, stejně jako se jedná o jazyky s rozdílnými fonetickými a fonologickými systémy, a dále vzhledem k tomu, že se kategorie fonetických výpůjček ukázala jako velmi produktivní, mohl by se další výzkum podrobněji věnovat právě fonetickým výpůjčkám, u nichž by se mohla blíže zkoumat motivace využití znaků mimo tabulku se standardně využívanými znaky pro fonetický přepis.

Resumé

The main theme of this master's thesis are neologisms occurring in movies about student of wizardry Harry Potter. The main aim of this thesis is to find out which processes were used for borrowing new words from English to Chinese and which one of these used processes was the most productive one.

After watching all the Harry Potter movies corpus containing 334 neologisms was compiled. I divided those words to eight groups based on their common characteristics. Those groups are: anthroponyms, toponyms, zoonyms, chrematonyms, group of magics, curses and potions, group of animals, creatures and plants, group of artifacts and group of person's titles. First, I identified all the phonetic loans. Then I wrote down all the words of English neologisms and Chinese loanwords with their meanings. With all these informations I defined which loanword category was used to form a loanword in Chinese. In this corpus six loanword categories were formed: phonetic loans, calques, hybrid loans, semantic loans, induced new-creations and unrelated loanwords.

The results of the analysis show that phonetic loans are the most productive of the borrowing processes. They were used for borrowing of 43,1 % neologisms. Most of the phonetic loanwords are anthroponyms. Anthroponyms are also the biggest group of words in this corpus. Second most productive of the borrowing processes are induced new-creations with 21,9 % of all the loanwords in this corpus. Calques are the third most productive of borrowing processes with percentage rate of 16,5 %. On the other hand, semantic loans are the most non-productive category of loanwords in this corpus. Their percentage rate is 3 %.

Key words: Harry Potter, loanwords, word, giving language, borrowing language

Seznam využitých zdrojů

Prameny:

Harry Potter a Kámen mudrců [film]. Režie Chris Columbus. Velká Británie, USA, 2001.

Harry Potter a Tajemná komnata [film]. Režie Chris Columbus. Velká Británie, USA, Německo, 2002.

Harry Potter a vězeň z Azkabanu [film]. Režie Alfonso Cuarón. Velká Británie, USA, 2004.

Harry Potter a Ohnivý pohár [film]. Režie Mike Newell. Velká Británie, USA, 2005.

Harry Potter a Fénixův řád [film]. Režie David Yates. Velká Británie, USA, 2007.

Harry Potter a Princ dvojí krve [film]. Režie David Yates. Velká Británie, USA, 2009.

Harry Potter a Relikvie smrti – část 1 [film]. Režie David Yates. Velká Británie, USA, 2010.

Harry Potter a Relikvie smrti – část 2 [film]. Režie David Yates. Velká Británie, USA, 2011.

Literatura:

ARCODIA, Giorgio Francesco. Abbreviations, Acronyms and Initialism. In: *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistic*. Volume 1, A-Dǎi. Leiden: Brill, 2017, s. 1-5. ISBN 978-90-04-18643-9.

ARCODIA, Giorgio Francesco, BASCIANO, Bianca. Morphology, Modern. In: *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistic*. Volume 3, Men-Ser. Leiden: Brill, 2017, s. 104-115. ISBN 978-90-04-18643-9.

BLOOMFIELD, Leonard. *Language*. London: George Allen & Unwin, 1935.

ČERMÁK, František, FILIPEC, Josef. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985.

ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubico, 2008. ISBN 978-80-7346-093-8.

Encyklopedický slovník češtiny. Editor KARLÍK, Petr, editor NEKULA, Marek, editor PLESKALOVÁ, Jana. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, ISBN 807106484X.

FENG, Zhiwei. The Structure of Chinese Loanwords. In: *11th International Symposium, The National Institute for Japanese Language* [online]. Tokyo, 2004. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <http://www.lingviko.net/feng/structure-zwfeng.pdf>

GE, Benyi. *Modern Chinese lexicology*. New York, NY: Routledge, 2018. ISBN 978-13-5126-950-6.

HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980.

HENNE, Henry, RONGEN Ole Bjørn, HANSEN, Lars Jul. *A handbook on Chinese language structure*. Oslo: Universitetsforlaget, 1977. ISBN 82-00-02406-7.

KIM, Tae-Eun. *Mandarin Loanwords*. Wisconsin-Madison, 2012. Dissertation. University of Wisconsin-Madison.

LI, Charles N., THOMPSON a Sandra A. *Mandarin Chinese: a functional reference grammar*. Taipei: The Crane Publishing, 2003.

LOTKO, Edvard. *Slovník lingvistických termínů pro filology*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 8024407205.

MIAO, Ruiqin. *Loanword Adaptation in Mandarin Chinese: Perceptual, Phonological and Sociolinguistic Factors*. New York, 2005. Dissertation. Stony Brook University.

MIAO, Ruiqin. Loanwords. In: *The Routledge Encyclopedia of the Chinese Language*. London: Routledge, 2016, s. 563-578. ISBN 978-0-415-53970-8.

NORMAN, Jerry. *Chinese*. New York: Cambridge University Press, 1988. ISBN 978-0-521-29653-3.

NOVÁK, Miroslav, VOCHALA Jaromír a PUCEK Vladimír. *Úvod do čínského, japonského a korejského písma. [Díl] 1, Vznik a vývoj*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989.

NOVOTNÁ, Zdenka. Contributions to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese. *Archiv orientální*, 1967, roč. 35, s. 613 – 648.

NOVOTNÁ, Zdenka. Contributions to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese. *Archiv orientální*, 1969, roč. 37, s. 48 – 75.

PACKARD, Jerome L. *The Morphology of Chinese: A Linguistic and Cognitive Approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. ISBN 0-521-77112-9.

PACKARD, Jerome L. Chinese Morphology. In: *The Routledge Encyclopedia of the Chinese Language*. London: Routledge, 2016, s. 215-226. ISBN 978-0-415-53970-8.

SUN, Chaofen. *Chinese: a linguistic introduction*. New York: Cambridge University Press, 2006. ISBN 0-521-53082-2.

ŠVARNÝ, Oldřich, UHER, David. *Hovorová čínština v příkladech*. 3. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 8070678194.

VERVAET, Ruth. *English Loanwords in the Chinese Lexicon*. Ghent University Library [online]. Ghent, 2017. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: https://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/349/097/RUG01002349097_2017_0001_AC.pdf

YIP, Po-ching. *The Chinese Lexicon: A Comprehensive Survey*. Velká Británie: Psychology Press, 2000. ISBN 978-0-415-15174-0.

Slovníky:

Anglicko-český a česko-anglický slovník s výslovností. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 1998. ISBN 8071820717.

ŠENKOVÁ, Silva. *Latinsko-český, česko-latinský slovník*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2005. ISBN 8071821446.

VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český, česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. ISBN 80-7335-011-4.

Internetové stránky:

Douban dianying [online]. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <https://movie.douban.com/review/9906669/>.

Harry Potter Wiki [online]. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: https://harrypotter.fandom.com/wiki/Main_Page.

Transcription into Chinese characters. Wikipedia [online]. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Transcription_into_Chinese_characters

Trojazyčný slovník Harryho Pottera [online]. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <http://slovník.hpkizi.sk/>.

Wade-Giles Romanization. *Encyclopedia Britannica* [online]. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Wade-Giles-romanization>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Analýza pojmů (CD-ROM)

Příloha č. 2: Fonetické výpůjčky (CD-ROM)